

ANDHRA PATRIKA

PUBLISHED EVERY WEDNESDAY

ప్రతిబుధవారమున బ్రకటింపబడును

ఒకటియని యొనరించిన | సరసర ! యశ్రియము తనమనంబున కగుచు దా |
నొరులకు సవిశేయకునికి | పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్ల | మహాభారతము.

Madras 1916.

అమృతాంజనం

308903

మదరాసు ౧౯౧౬ వ సంవత్సరము.

అమృతాంజనం

VOL. 9.

WEDNESDAY, OCTOBER 25.

No. 7

సంపుటము-౯

అక్టోబరు నెల ౨౫ వ తేది బుధవారము

సంచిక ౭

తామర తైలము

నాలుగుపూతలలో మానును.

వెల డబ్బి 1-కి 0.4-0.

దంతచూరము

పంటినొప్పులకు మంచి మందు.

వెల 1 డబ్బి 1-కి 0.2-0.

మోహినితైలము

సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును.

5 కులముల మాసెల సీసా 1-కి 0.12-0.

149

ఆటో మోహిని

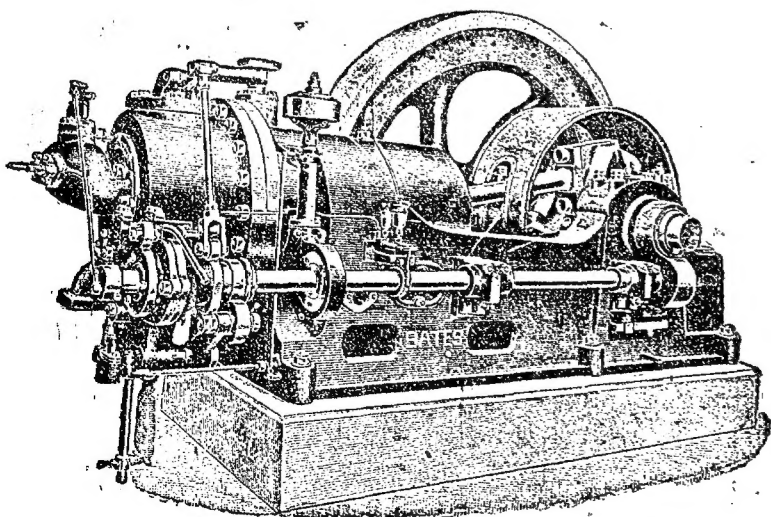
వాడును. దీని గుణాతిశయములను వేటగా మెచ్చు కొనకకూడదు. ఆ నేక ఘనమంతుల మనంబులను మెప్పించి బహు ప్రదర్శనములయందు బంగారు మెడపతకంబులు పడసి చాలకాలమునుండి గృహంజీవియైన ఆటో మోహిని యొక యే గొప్ప విక్రయము చూచి నకలు నెంటును చేయవారిని గూర్చి జాగ్రత్తపడుదు. నాల్గు రోజులవఱకు నీ వాసన ఉండదని రుజువుపరచగలిగిన వారికి రూపు 100 ఆటో మోహిని ఇవ్వము ఇచ్చియున్నది. మనరమై మోహజనకములగు వేలకొలది పుష్పంబుల సువాసన నిచ్చును.

1 ఆటో మోహిని బుడ్డి వెల	రూపు.	2-0-0
1 డ్రామ్ బుడ్డి వెల	"	0-12-0
1 డ్రామ్ బుడ్డి వెల	"	0-8-0
సామ్పిల్ బుడ్డి వెల	"	0-2-0

ఆటో మోహిని కాగు డజన్ 12 అణాలు. ఒక కాగు 1 అణా.

సోల్ యేజంట్లు:— సా. భగవాన్ దాస్ చునిలాల్ అండు కంపెనీ, 177 చైనాబజార్, మద్రాసు.

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు వంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పనులవరకు వీటియొక్క స్వేద సామానులు సహాయ ప్పడును స్టామిల్ సిద్ధముగా నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

ప్రాంచిలు:— బెజవాడ, రాజమండ్రి

నంగీత ప్రదాయిని

నెల రూపాయలు కి.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన నాక్షికాత్మకాన విద్యాపారంగతులైన విద్యాకో. వ. చందాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస ఆచార్యులు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరిలచే రచింపబడినది. ఇందు లక్షల గ్రంథములు ఆభ్యాసపథకు లును, స్వచ్ఛతులు, కష్టములు, త్యాగయ్యగా కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు సుమారు 140 పుటల గ్రంథములు సాహిత్య తాళ, కాలములకు గురుతు చేస్తున్నది. ఆంధ్రవికీ సులభముగా గ్రాహ్యమగు గ్రంథముల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యనియము, వీరి ఈ ఉదయవాదములకు పటములును, వీటి గుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములను వ్రాయబడి యున్నవి. దీక్షిత్రాన్ 16 పుటలు వైభా, 500 పుటలు. దీక్షిత్రాన్ గ్రంథము కాగితములో ముద్రితము. కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివాటికి వ్రాసికొనవలెను.

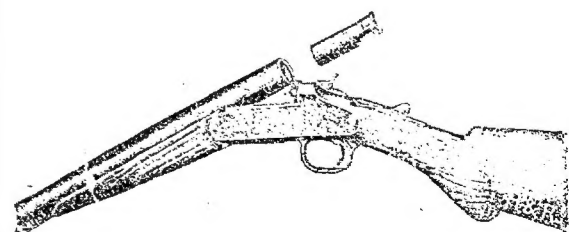
మెసర్సు హో అండు కంపెనీ,

282

క్రింట్స్, మదరాసు.

తుపాకులు!

తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు తోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు నిగుల సరసముగా విక్రియించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అడ్రసుకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును.

యల్ వి. రామానుజం, కెట్టి అండు కో,

(204)

12, పావస్సు, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

SQUIBB'S

AGUE
Specific

న గ్యు స్టె సి ఫి క్

175

స్క్విబ్స్ చలిజ్వరమందు

నులేరినూ అను విషజ్వరమునకు సాటిలేని మందు

అన్ని విధముల జ్వరములకును తీవ్రవాగ్ధియని నయ్యకము నిడిచివెట్టిన విషజ్వరము స్థేగు మొదలగు విషజ్వరములకు నిర్వహ్యమైనది. ఒకకుటుంబము కష్టించబడెను.

మీరు ఈ మానమునపంపిన స్క్విబ్స్ గారి జ్వరచుండు నేను, నా భార్య, నా కుమారుడు సహా, ఆ నేకమానములుగా నులేరినూ అను స్క్విబ్స్ తో పోషించబడి పున్నకొనిన నందుల కన్నిటికంటె మిక్కిలి గుణము నొసంగును.

తక్షణమే ఫల మిచ్చినది

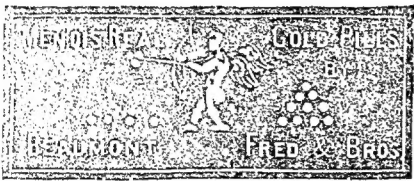
మి. క్రైరానాను ఇచ్చిన మందునకంటె తక్షణము ఫలమిచ్చెడి మందు వేరేదియు నేను ఇంతవరకు చూడలేదు.

మాడక్ సన్సు అందు కో, క్రాఫర్డు మార్కెట్ బొంబాయి.

సాల్ సజంట్లు:— మా. భగవాన్ దాస్ చునిలాల్ కంపెని, 177 చైనాబజారురోడ్, మదరాసు.

MENOIS GOLD PILLS AGENCY

Gaitry theatre Chambers, Fort, Bombay.

ఈ వైమాత్రల సేవించిన శరీరమంత యను వ్యాపించి నరనరమునకు ప్రతి అనయనమునకు గుణమిచ్చి సహజముగా యున్నట్టి గాక ఎట్టి పుష్కహీనతైనను నాపచేయును. తత్వమును ధాతువును బలవంతముగ చేయును. (268)

కడుపు నొప్పలను కార్య సంబంధముగ రోగము లను నశముల బలహీనత వలనగలుగు చపలత్వమును పోషింతును. జ్వరమునకు స్థేగునకు పేరు వెట్టిన తెలి. విజయ ఇచ్చు అమూల్యము.

ఈ మందు మనోన్యధలను సహితము మాన్పును. స్త్రీలు ముఖ్యముగా సేవింప బడినది. కుసుమ రోగములను మాన్పును. ఏదికి వ్యాధివ్యము నియమము లేదు.

బుడ్డి 1-కి రూ. 2-0-0.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో జరుపవలయును. ఏజంట్లు కానలయును.

మెనాయిస్ గోల్డ్ పిల్లు ఏజన్సీ, కాలిఫోర్నియా, ఛెంబర్స్, పోర్ట్, బొంబాయి.

SAPAT & Co., KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

కామాది పోత్రేజిక మార్గము.

మూలికలచే తయారు చేయబడినది.

నిరపాయ మయినది.

పురుషులకు మాత్రము. ధాతుక్షయము, శరీరము మెదడు ధరతిక్రమము వలన నిరసించుట, పుస్త్యహీనత, మున్నగు కారణముల నిస్తేజోవంతముగు శరీరమునకు బలమును గలిగించును.

మూడురోజులు సేవించిన మాత్రమున గుణము జూపట్టును. తేకున్న వెలసామ్ముతిరిగి ఇవ్వబడును.

సిసా 1-కి రూ. 1-8-0

శ గ గుణ ము న కు

మాత్ర కృచ్ఛమునకు మొదలగు మాత్ర నాశమునకుసంబంధించినరోగములకు గుణమివ్వగల

చూర్ణము.

పుచ్చుకొన ప్రారంభించిన దినమునుండి మాత్ర ద్వారమున మంటలనాపును. లోపల నిలిచిన చెడు పదార్థమును బయటకు త్రోయును. వారముదినము లలో పూర్ణమయిన గుణ మిచ్చును. 1-4-0.

సప్త అండు కంపెని

కాలబాదేవి రోడ్డు, బొంబాయి.

127

Dr. D. B. Savant.

Fanaswadi

SARASAPARILLA.

A Sovereign remedy in all forms of skin diseases owing to impurities of blood-Bloches, boils, primples, old sores, ulcers, Serofulla etc. This Sarasa purifies & enriches blood eliminating poisonous substances & mercury from the system imparts a tone of health.

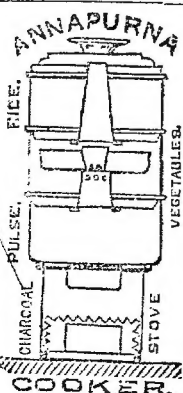
Sold in 4 ozs. bottles to last for 16 days.

Price Rs. 4-0-0 V. P. Extra.

3

పాత్రయితరు: వి. డి. సావంత్, 144, ఫనసవాడి, 2, బొంబాయి.

Propreitor: P. D. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

The immense popularity of the Annapurna Cooker is a solid proof of its good working. In use it is so economical that the mere saving in fuel charges of a few months will pay up the cost of the cooker. The prices are moderate. And the material used in the manufacture of these cookers are the best obtainable. Write us now for the descriptive literature. SENT FREE.

ANNAPURNA COOKER CO.

CHARNI ROAD GIRGAM BOMBAY.

Agents at Madras Dr. M. C. N's Eclectic Co., TRIPLICANE.

271

ఆ నేక బంగారు పతకములను బహుమానమును బొందిన

వైద్య రత్న

[30

పండిత డి. గోపాలా చార్లు.

ఎ. వి. ఎస్., ఎ. ఎమ్. బి. వారి

శాస్త్రసమ్మతమగు

ఆయుర్వేదీ యాషధములు.

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

రక్తమును వృద్ధి చేయును, నరములకు మెదడుకు గుండెకాయకు బలమునిచ్చును. గర్భకారకములను సోమరితనమును పోగొట్టును, ఆర్యోగమును, ధైర్యమును, బలమును ఉత్సాహమును వృద్ధి చేయును.

బుడ్డి 1-కి 3-0-0.

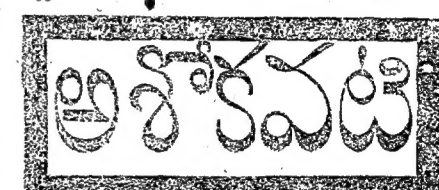

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు, యోచనాపరులకు, వాతము, శిరోరోగములను, పార్శ్వనొప్పలను, మూర్ఛ, అపస్మారము, పిచ్చి, మొదలగువానిని పోగొట్టును. నేత్రములకు మెదడుకు చక్కగ జలువజేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి 0-12-0. డజన్ బుడ్లు 8-0-0.

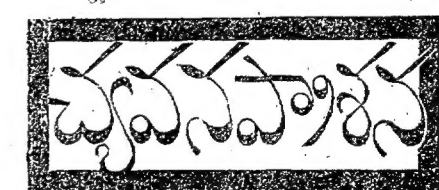

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

స్త్రీలకుగలుగు ముట్టుకుట్టు నొప్పలును, బహిష్టుకాకుండుట, రజస్రావము లేకుండుట, మైలయధి కముపోవుట ఆ నేకవిధములగు కుసుమరోగములను అరకాట్లు అరజేతుల మంటలను గర్భాశయ వ్రణములను మాన్పును. గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. సత్సంతానము గలిగించును.

వెల బుడ్డి 1-కి 0-12-0. డజన్ బుడ్లు 8-0-0.

విద్యార్థులకు

విద్యార్థులకు

ఉబ్బసము, దగ్గు, తుయదగ్గు, సామాన్యపుపొడి దగ్గు, రొమ్ముపడితేము మొదలగువాని నిర్మూలము జేయును. గుండెకాయకును, ఊపిరి తిత్తులకును, బలమునిచ్చుటలో అమోఘమైనది. తుయరోగులకు నిచ్చు చాపనూ నెకన్న అనేక వేల రెట్లు గుణమధికము. దానివలె అసహ్యమును వాసనయు లేదు. మందు సేవించిన నెలరోజులలో కొన్ని పానుల బలమును హెచ్చించుట దానివిధమైయున్నది.

డబ్బి వెల 2-8-0.

వెలుగు ఆయుర్వేద వైద్యగ్రంథములు.

మాధవనిదాకము గు.	3-0-0	అధ్యక్ష కాభిభాషణము	అ. 6
వర్కప్రకాశము	2-0-0	ఆయుర్వేదాశ్మశల్యతంత్ర	4
ఆయుర్వేదపరిభాష	1-8-0	అగస్త్యవైద్యము	4
గృహప్రదీపిక	1-8-0	వస్తీకర్మము	4
పథ్యాపథ్యము	1-0-0	ఆయుర్వేదము	4
భేదజకల్పము	1-0-0	వాస్తేజీ ప్రత్యేకము.	

మాక్యాలలాగు కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

తండ్రివిలాసము: "పండిట్" ఆయుర్వేదాశ్రమం,

మదరాస్. 55, ఆచారప్పల్ వీధి, మదరాస్.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

(The Telugu Encyclopaedia)

౧౧-వ సంచిక వెలువడినది.

౧౨-వ సంచిక త్వరలో వెలువడును.

విడిసంచికలు. (ఓ) రూ. ౫.౦౦

కాలిక్రాఫ్టుచేసినది. ౬-౦-౦

సగము తోలుబైండు చేసినది. ౬-౦-౦

(సంపుటము ౧-౩. రూ. ౧-౧౨-౦)

ఒక సంపుటము కావలసినవారు రూ. ౨-౦-౦ లును, రెండు సంపుటములు కావలసినవారు రూ. ౪-౦-౦ లును ఆద్యాత్మికంగా మాట పంపవలెను. మిగిలిన వైకమునకు పుస్తకములు పి. పి. గా పంపబడును. ఆద్యాత్మిక గానిది పుస్తకములు పంపబడ నేరవు.

అంశాలి కొనుగోరు ధరింపవలెను.

చిరునామా: కే. వి. లక్ష్మణరావు. ఎం. ఎ. (ముఖ్య సంపాదకుడు.) మాంటూకోడ్డు, నంద్రాసు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్లు దినుసులు.

మెడల్పు పొందిన సేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలువిధమైన చెట్లదినుసులు యొక అనేక విధముల యొక మొక్కల దినుసులు సీమ కాయకూరలు నాటుకాయగూరలు విత్తనములు సరిసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అర్థశాస్త్రాంశ పంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపుతాము. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ఎస్. కె. ఐ. కాదర్ మీరానామోబు;

విత్తనములు, మొక్కలు వర్తకులు.

కుమారస్వామిపట్టి, సేలం.

శ్రీకృష్ణ లీల.

ఇది, బళ్లారి వాణిజ్య మైన్స్ (ప్రధానాంగ్రహం) లకు బ్రహ్మచారి. పండిత. కే. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిల వారిచే రచియింపబడి ప్రసిద్ధిగాంచిన బళ్లారి నాటకము. సగవారిచే చెప్పి పురి, బెంగళూరు, బెజవాడ మున్నగు పట్టణములయందనేక పర్యాటకులు ప్రదర్శింపబడిన తెలుగు నాటకము.

వేల ప్రతి 1-కి పోస్టేజి మినహా రూ. 1-0-0.

ఈకిని శ్రీకృష్ణునిచే వింపబడిన యితర తెలుగు నాటకములు.

లవకుశ " అచ్చుకు చున్నది. వేల రూ. 1-0-0

లంకాదహనము " " 1-0-0

ప్రాశక్త్యవలీల " " 1-0-0

ప్రతాపాక్షరీయము " " 1-0-0

బళ్లారి కలనకవోదినాథా జనార్దన్ పే. కె. జరు. వి. మాధవ

రావుచే గదియింపబడిన శ్రీకానాగరిక చరిత్రప్రసంగము

విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది.

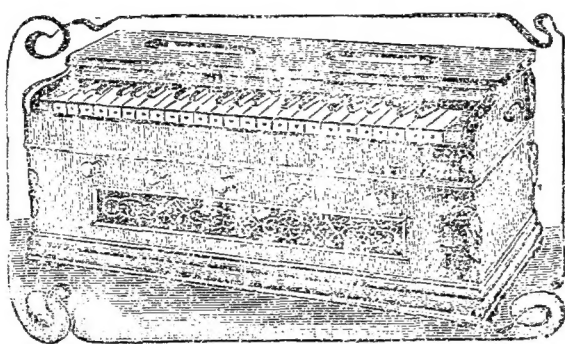
వేల ప్రతి ౧-కి పోస్టేజి మినహా 0-8-0

మెన్సెన్స్ కె. యస్. శాస్త్రిలు అంశ సన్స్.

314, మెంటూకోడ్డు, నంద్రాసు.

గొప్ప పూజ విక్రయము ఒక నెల వరకే (74)

మా థాటిస్ ఫాక్స్ ఫుల్లర్ చాల మంచిదియు, మధురస్వర విచ్చునదియు, అన్ని శ్రీకృష్ణ స్థితులయందు నుపయోగించుచున్నది. మంచి టీకొయ్యచేతను చేయబడినది. దానిరీతులు చాల మంచిది. మంచిది కాదని గుఱువు చేసిన వారముదినముల లోపుగా వైకము ముద్రా యిచ్చుటకును, సింగిల్ రీడు రూ. 38, 45, 50 ఇప్పుడు కనుము రూ. 19, 22, 25 డబుల్ రీడు పెట్టెలో పెట్టుటకు వీలయి కాళ్ళుచేతులతోడ నాయించునది. నెం 1 రూ. 180, రూ. 90. నెం 2 రూ. 180, రూ. 65.

నెం 1 ఇ డబుల్ రీడు హార్మోనియము. 65, 70, 80, 90 ఇప్పుడు రూ. 32-8, 45, 40, 45.

ప్రత్యేక బహుమానము:— సింగిల్ రీడు కొనుగోరుకి ఒక గడియారమును, డబుల్ రీడు కొనుగోరుకి ఒక తల్లూ బాన్యామును ఉచితము ప్రతి ఆర్డరుతోను అనుదవభాగము వైకము పంపవలెను.

TELEGRAMS:—

"Musicians"

Calcutta.

National Harmonium Co.,

Simla, T.S.O. (a) Calcutta.

ఇండియాలో కెల్ల చౌక వెలలకు

దొరకుచోటు

క్రాంతికులో క్రాంతికు.

టెన్నిస్ బేటులు.

గోల్డ్ మెడల్ రూ. 24. | టూర్నమెంటు రూ. 18.
వర్మిటీ రూ. 15. | కిలోనియన్ రూ. 10.
ఎస్. జి. ఎస్ రూ. 8. | కలేజి రూ. 5.

టెన్నిస్ బంతులు, ఆర్సెనల్ క్లబ్బులలోగిన్న రూ. 4 డబ్బులు.

టెన్నిస్ రేకట్లను మెరుగుగల నరములతో నల్లించుటకు

మంచి ఇంగ్లీషు గట్టు రూ. 5.0-0

నలుపు గట్టు రూ. 3.0-0

నల్ల గట్టు రూ. 2.0-0

విలాసము, మెంటుడేట్ బ్రదర్స్.

(289) పూనా సిటీ బొంబాయి.

Mehendale Bros. Poona City.

నిరుద్ధ భారతము

పంచములను గురించిన పెద్ద గ్రంథము ౦౫-౦

భీమని చరిత్ర ౦౧-౨-౦

చమత్కార చంద్రిక ౦౧-౧౦-౦

పుష్ప వేణి నాటకము ౦౧-౧౦-౦

వీరమతి ౦౧-౧౦-౦

బాలవితంతు విలాపము ౦-౪-౦

సరస రసాయనము ౦-౪-౦

రాజలేఖ (నవల) ౦-౩-౦

లలిత (నవల) ౦-౩-౦

మంగిళాశా వేంకటేశ్వర, పిప్పర, కృష్ణాజ్ఞా.

The Madras Astrological Bureau, Madras

జాతకములు

శ్రీమాన్ జ్యోతిర్విద్యాభూషణ శతావధాని

కే. శ్రీనివాసాచార్యులుగారిచే

కళత్రము, సంతానము,

ఆయువు, విద్య, భాగ్యము

ఇత్యాది ద్వాదశ భావములు తెలుపబడును.

సంవత్సర ఫలము రూ. 1-0-0 వర్షము వ్రాయు

పూర్తి జాతకము రూ. 5-0-0 టిక్కెట్ రూ. 10-0-0.

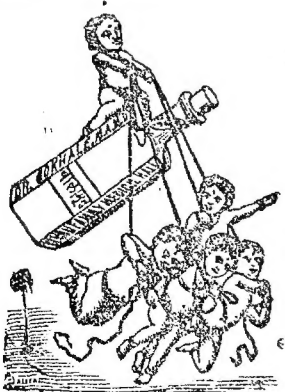
కార్యసిద్ధిప్రశ్న, ముహూర్తము, వాస్తు వి. కి

మేధార, సరియగుజన్మ కాలమును వ్రాయును.

జ్యోతిష కార్యాలయము

28, కొల్లానాలి అగ్రహారం,

241 రాజపురం, మదరాసు.

డాక్టరు గోఖలే ఎమ్. ఎ. ఎమ్. డి. గారు.

బాలామృతము

103

స్వదేశకలకండాచే చేయబడినది.

పిల్లలకు ఆకలిని గలిగించుటకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నిరుపమాన సుహృదులగు. ఈ అమృతము పుష్టిశక్తియు స్వదేశకలకండాచే చేయబడినది. కలకండాచే చేయబడినది. ముందుగాను పరిశుభముగాను చురుముగా నుండును. 35 సంవత్సరముల నండి డాక్టర్ గోఖలే బాలామృతము సహించిన భూతిచే బూటకపు తైలములు కొంచెము ప్రమిది భనాశీచే నకల్లకు కల్పించినారు గాని బాలామృతమును కొనుగోరు డాక్టరు గోఖలేగారి పేరు మాచికొనిన మోసము సాగు సీసా 1-కి రూ. 0.12-0 వి. పి. ఖర్చుతో 1.2 0.

డాక్టరు గోఖలేగారి తల్లిలు పేరు మాచికొనిన మోసము నుండు.

అయోధ్య జుడు సరస పరిష్క.

చార్మోగములను, వర్షదోషములను బాగుచేసి రిక్షయను వృద్ధిచేయుటకు ఆప్రతిపాద మైనందుని సీసా రూ. 1-0-0

వి. పి. ఖర్చుతో రూ. 1-6-0. మామ సాలుగుబుడ్లు పుచ్చుకొనినయెడల పూర్ణముగా దేహస్వస్థత కెందగచ్చును.

(5-5-1914) అగ్రెస్సు:—అమృతాంజనముడిపో, 109 ఫేరోడ్డు, బొంబాయి.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యా ప్రస్థాపి.

దిక్కు శ్రేయిత కిట్టనుచి రానులంగా రెడ్డి

గారిచే వ్రాయబడినది వేల 0-1-0.

శాంతి చాంద్

శ్రీ శ్రీ సర్వభోధిని సుమ నాటకము

శ్రీనివాస రాధువాచాస్య ప్రణీతము.

సంఘము రాచూరు సంస్కరణమునకు మార్గ

మొందు జూపబడినది అందునను జన్మి పేర

వలయును. వేల 4 అంశాలు.

పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7 వి. బుకెట్టి కిక్కి, మదరాసు

రప్పించి చూడు! ఆలస్యము చేయకుడు!!

మేము పండుగల నిమిత్తము సాదామల్లు

హుమిద్ కాయ చీరలు

రప్పించి చూడు! రప్పించి చూడు!!

చీర 1-కి 2-8-0 లు.

సి. పి. చార్మి కేటు.

8 చీరలు తీయువారికి

1 కేతి గుడ్డ యినాం.

6 చీరలు తీయువారికి

1 చీర కుడ్డ యినాము.

ఇతరులు పంపించు చీరలను దీనిని గురించి చూడుడు.

గాతిమీద అక్షరము వలె తెలియబడును.

ఆర్డరువ్రాయు వారు పేరు, విలాసము, పోస్టు, జిల్లా వివరముగా వ్రాయవలయును.

ఎస్. వరదరాజ్ ఆంధ్రుకో

చాకల పేటపాస్టు, మద్రాసు.

Wanted.

కావలెను

ఈక్రింద పేరుగలవారికి పెద్దపులులు గావలెను. చిన్నవిగాని పెద్దవిగాని ఏవైనను సరే. విక్రయించదలచినవారు ఎత్తు, పొడవు, జాతి, తెలిసినంత ఘుమారు వయస్సు వగయిరా విశేషములును మాకు వ్రాయవలెను.

జె. రాజాల్

అడవి మృగశిక్షకుడు ఫెల్లిసు సర్కసు, కేరాఫ్ ప్రావీనుటరు, కమ్మెర్షియలు హోటలు, ఆర్మీనియను వీధి, మదరాసు.

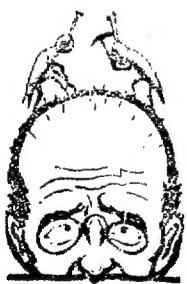
చిన్న పురుగులు

125

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈపురుగువలె రేయింబవళ్లు, విధివిరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీమీ గృహములలోని నేల

Don't Let 'em Dig

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. మందును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలినివ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

తల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 సి. పి. రు. 0-4-0

,, 8-కి రు. 2-10-0 సి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అగ్రజాతీయ ప్రకటనవారి కల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యుండియక్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెని, నెం 155, జమ్మూవసీదువీధి, బొంబాయి.

ఆంధ్రవాణి

ముద్రణ శాసనము

వీసెంటుమ్మ వ్రాతలు ఆక్షేపణీయములైనను, మేజిస్ట్రేటుచేసిన ఉత్తరవు కాస్త్రీయముగ లేకపోవుటచే, దొరతనమువారివై సివిలుచర్య జరిపించుకొనవచ్చునని, ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు తమ తీర్పులో నూచించిరి. ఇప్పుడు వీసెంటుమ్మ, గవర్న మెంటువారివై, ధరావతును బుచ్చుకొనుట, యశాస్త్రీయమని సివిలుదావా తీసికొనిరావలసి యున్నది. సివిలు దావాకు ప్రతివాదికి రెండుమాసముల కాలము గడువియ్యవలసియుండును. అంతవఱకును, వీసెంటుమ్మ తాను దావా చేయుచుంటినిని, గవర్న మెంటువారికి నోటీసు ఇచ్చి, యూరకుండవలెను. బహుశః, హైకోర్టువారి తీర్పువై, లండను ప్రెసిడెన్సీయకు రివిజను గోరవచ్చును. సివిలు దావాలు చేసినను, అప్పీళ్లు బోయినను, ముద్రణశాసనము వంటి నిరోధక శాసనమును, దొరతనమువారి చట్టములనుండి తొలగించనంతవఱకు, పత్రికలకు స్వాతంత్ర్యములేదు. ఇది యొకవిధమగు వాగ్దానము. వాక్స్వాతంత్ర్యములో గలుగు నష్టములకంటె, వాగ్దానమువలన గలుగు నష్టము లపరిమితములని, రాజకీయ వేత్తలు పలుమారు చెప్పుచు నేయున్నారు. ఇట్టి చట్టములే ప్రజలకును ప్రభువులకును వైమనస్యమును గల్గించును. ఇట్టి చట్టములే, కాస్త్రీయమైన, సక్రమానో శేషమువదల నమృతమును దగ్గించును. అట్టి వైమనస్యము, అట్టి అపవమృతము రాష్ట్రమునకుగాని, దేశమునకుగాని, శ్రేయోదాయకము కాదనివేరగ జెప్పవలయునా?—కృష్ణపత్రిక.

సామాన్యభాషా సమస్య.

సామాన్యభాషా కేవలము పరిపాలన నిమిత్తమే కావలయునని కొందరు తలంచుచున్నట్లుల నూచనలు కానవచ్చుచున్నవి. సమగ్ర హైందవ సామ్రాజ్యపరిపాలనకూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రములయందువలెనే జరుగవలయుననుట నిశ్చయము. కాని అది స్వరాజ్యము మనకు లభ్యమయినపుడు చేకూరగలదు. కాని యంతకుముందే మనకు సామాన్యభాషతో యవసరము కలదు. హిందూదేశమునందనేకజాతులు కలవుగదా. ఇందొక్కొక్కదానికి నొక్కొక్క ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వముకలదు. ప్రతిజాతియు తాను లోనయియుండు వైసరిక చారిత్రక పరిస్థితుల ననుసరించి విశిష్టమగు నొక ప్రత్యేక సభ్యతను, ప్రత్యేక నాగరికతను ఆభివృద్ధిచేయును. ప్రతిజాతికిని తన యొక్క సభ్యతను నాగరికతను ననురూపమగు కొన్ని విశిష్టములగు నాచారములు, ఆభ్యాసములు నలవడును. ఇట్టి జాతులయందు కానవచ్చు నాచారభేదములు కేవల పరిస్థితి భేద జన్యములని తలంచుటకుమాను మానర ప్రకృతికే జెందిన పని భృమపడుట జాతివైషమ్యములకును ఈర్ష్యాచూడులకును కారణభూత మగుచున్నది. మానవ ప్రకృతి సమానము. పరిస్థితి జన్యములగు నాచారములు భిన్నములు, కష్టములు సమానము. కష్టకారణములగు సందర్భములను వానితోలగించు అభిప్రాయములను భిన్నములు. తర్కప్రణాళి సమానము. దాని ప్రయోజనములు భిన్నములు. దీని గ్రహించినవారికి జాతివైషమ్యములను ఈర్ష్యాచూడులను కేవల కృత్రిమములనియు, అజ్ఞానతీమిర పరికల్పితములనియు తోపకమానదు. కనుక నల్లవారివై తెల్లవారికి, ఆంగ్లవై చరవలకును, అరవలవై నాంగ్లవలకును, బంగాళీవై హిందీవారికిని, బంగాళీలకు విహారీయులయెడలను గల అనూయల కిట్టి యజ్ఞానమే కారణమని యూహింపదగును. ఈ యజ్ఞానము మన హిందూదేశ జాతుల యాచారములందుగూడ ప్రతిఫలించినది. కాబట్టి మనయాచార భేదములకు రెండుకారణములు గలవు. ఇందొకటి అవసరము. రెండవది అజ్ఞానము. ఈ యజ్ఞానమును బోగొట్టుట కొక యుపాయము నాలోచించుమేని అట్టి యజ్ఞానజన్యములగు నాచారభేదములకూడ మాయమగును. అవసరమగు భేదములు మాత్రమే నిలుచును. ధరతర్ష ప్రత్యేకజాతు

లగుం దైకసత్వముకలిగి భారతజాతీయత సర్వతోముఖమై యాధిగ నేర్పడును. కేవల ద్రవ్యకల్పితమగు నీ యజ్ఞానము హిందూదేశమునంగల ప్రతిజాతియు నితరజాతులయొక్క ఆచారములను, అలవాటులను, గుణు తెరిగినమోదట నంత రింపగలదు. రాకపోకలవలన గొంతవఱకు ఇట్టి జ్ఞానము గలుగును. కాని సమగ్రముగ జాత్యంతరముల మొక్క యాచారములను మనము గుణు తెలుగవలయుననిన నాయా జాతులకు సంబంధించిన దేశభాషల నభ్యసించి, యావాజ్ఞాయములను గొంతవఱకు యిం జరుగవలయును. ప్రతిజాతియొక్క యు విజ్ఞానము ఆజాతికి సంబంధించిన భాషయందు (బ్రలిఫిల్లియ) నను విషయము సర్వజన విదితముగదా? కనుక సమగ్రభారత జాతీయత సర్వతోముఖమై యాధిగ నేర్పడవలయుననిన హిందూదేశమునంగల ప్రతియుఖ్యజాతి యు ప్రతియితర ముఖ్య జాతియొక్క భాష నభ్యసించి యావాజ్ఞాయమును గొంతవఱకు యిం జ నభ్యసించవలయునని తేలుచున్నది. కాని ఇది యెంత య సంభవ మో మేము వ్రాయ న క్క ఆ లేదు. హిందూ దేశము కంతకును సామాన్యభాషయొకటి యుండిన గాని సమగ్రభారతజాతీయత నీ యు గాంతమునకై నను రూఢిడ జాలదని యిమ్మాటికి నమ్ముదు! భారతవర్షముకు జెందిన ప్రతియుఖ్యజాతియు సజ్జితసామాన్యభాష నభ్యసించి దానియందు వ్రాయును, వాకొనను మొదటిదిన గొంతకాలము నక (బ్రలిజాతియొక్క విశిష్ట భాషమును, విశిష్టదర్శములును విశిష్ట నాగరికతయు దానియందు జీత్రితిమగును. ఈ విధమున జరుగుచుండ గొంతకాలమునకు సామాన్యభాషా మహాప్రవాహము హిందూదేశముననుండు సమస్తజాతుల యొక్క ప్రత్యేక నాగరికతా ప్రవాహములకు నిదానమగుచు, ప్రతిజాతియు దనజీవితము యొక్క ప్రతిబింబమును తత్వవాచమునం జూచుటకు సాధకమగుచు ప్రతియుఖ్యజాతియు, ప్రతి ఇతరయుఖ్యజాతియొక్క నాగరికతలని లాభమును నేక రింపుచున్నట్లు నలవరచు నష్టము జెందును. అక్కాలమున అన్ని జాతులయొక్క భాషప్రపంచమును, ప్రతి ప్రత్యేక జాతి యొక్క స్వామ్యము లై యుండును. అన్ని జాతులకును ప్రతిజాతియొక్క భాషప్రపంచమును స్వామ్యమై నెగడును. ఈ విధముగ నన్ని జాతులును, పరస్పరము ఇతరజాతులయొక్క యాచారములను, అలవాటులను గూర్చిన జ్ఞానమును సంపాదించుటవలన వానివృష్టిపథము విశాలమై దాని కనురూపములగు మామృలను తమయాచారముల యందును, తమ యలవాటుల యందును గావించు కొందురు. అట్లు గావించినచో ఈజాతులకు నొండొరుల యెడలగల పరస్పర వైషమ్యములను, ఈర్ష్యాచూడులను, అంతరించి నవని చెప్పవచ్చును. నాడేసమగ్రభారతజాతీయత యాధిపత్యదని చెప్పవచ్చును. హిందూదేశము కంతకును సామాన్యభాష యొకటియుండుట కిదియే నిమిత్తము. ఇదియే ప్రయోజనము. ఆంగ్లము మనకు సామాన్యభాష కాజాలదు. సంస్కృతమును అట్టిపదవి నలంకరింపజాలదని కూడ జెప్పియుంటిమి. మఱియే భాష శరణ్యమను విషయము ముందు విచారింపవలయును. మూడు లక్షణములుగలది హిందూదేశమునకు సామాన్యభాష కాగలదని మనము గమనింపవలయును. అదిపరదేశభాష కాక మాత్రమేయునకు సంబంధించినదిగ నుండ వలయును. అది సజీవియై వాడుక యందుగల వ్యాసహాసభాష లేక హిందీవారుచెప్ప నటులుబోల్ చాలి భాషయైయుండవలయును. అయ్యది మాతృభాషయగు కతననో హిందూదేశమునందుండు అన్ని ఇతరభాషలయందలి పదసముదాయమును అధికముగ దనయందియున్నకొని మాతృభాష కాని వారలకు గూడ సుబోధ్యమగుకతననో భారతీయులయందు నశకులకు నుకరముగబోధపడునదిగ నుండవలయును. ఈమూడు లక్షణములను గూడ ఒక్కహిందీభాషయే కలిగియున్నది:—హిందీకారిణి.

ఎందుకునీవు ఈకరువు కాలములో ప్రియమగు ఫౌంటెన్ పేనాలకై వెళ్లవలెను? మావద్దనున్న పేనాచాలామంచిని.

ది పెర్మెక్స్ ఫౌంటెను పేనా

14 వ వన్నె కోట్ల బంగారపు పాళీగలదు. వెల. రూ. 1

దీనితో వ్రాయువానికి చక్కని వ్రాబుకుదురు. వ్రాతయగు కష్టముండదు. ఒకతడవ సిరాతోనింపిన వెయ్యి మాటలు వ్రాయును. ఏసిరాపోసి ఎవరువ్రాసినను వ్రాయవచ్చును. మీకు పంపకమున్నే ప్రతికలమును పరీక్ష చేయబడును.

ఎమ్. ఆది అండు కంపెని ఎన్ప్లండే, మదరాసు

సమకాలి కాభిప్రాయములు

(౧)

హిందూదేశ పేదలతము; తత్ఫలితములు

అక్షులకొలదిని, కోట్లకొలదిని భారతీయులు నడువేద త్రయంబు జేతారిత్యములలోనెల్ల గొప్పది. కడపైన కన్నము కట్టబట్టి ఉండగల్గు కొంతవరకున తగినటులుండవలసి మిగుల దౌర్భాగ్య స్థితికంటె వేరుకారు. విదు మిక్కిలి వన పేద ఒకమే వరికొన్ని యణ్ణముల గట్టించుచున్నది. తనంతభియ్య అధికముగనుండెనుగాని ఆరోగ్య వనతులను, విద్యావనతులను అభివృద్ధికి రానేరవు. ఈ భియ్యనకు సామ్యము ననుకూడు తెలుపేది? వనజులెక్కడు ఆరోగ్యకతులను వల వంతులను ఆయనగాని పేదలము నొందదు. ప్రస్తుత ఆదాయముల బట్టియేని, పిల్లభారతీయుల యభివృద్ధికి ప్రయత్నింప వచ్చును గాని ఆదాయ వ్యయస్థితులు రెండను వరదేశేయుల చేతులలో నున్నవి. కావున ఈ యణ్ణముల కన్నిటికి పరమావధము స్వపరిపాలనము, అత్యంతావశ్యకములును, ప్రాఖ్యములు నగు రాజకీయ ఆర్థిక వ్యవస్థల కన్నిటికిని స్వపరిపాలనము నందుటయే పరమావధి.

రాజ ద్రోహపు చట్టము.

రాజద్రోహపు చట్టముక్రింద హిందూదేశమున ననేక పతనీయగ్రంథములును, మరెక్కిని నిర్విహదాంతపు టధికార గ్రంథములును; పట్టుకొన బడుచున్నవి..... గృహములు మొదలుగనవి పరిశోధింపబడునపుడు గీతలును, కొన్నిగొప్పగొప్ప బంగారీకవికృతులును అకస్మాత్తుగ పోలీసు వారిచే పట్టుకొన బడుచున్నవి. ఇట్టిరాజద్రోహపు వస్తువుల నన్నిటి నొక్కపట్టికను గనబరచుచు దొరతనమువారువారాన బంధములుగాని దివానుబంధములుగాని ప్రచురించు చుండిన బాగుండును. నుంచివేకాని, చెడ్డవేకాని, మధ్యస్థములేకాని అన్ని వస్తువులకునుగూడ ఆధారభూతము మానవహృదయము, అది పోలీసువారిచే పరిశోధింపబడనేరదు. అందలి పదార్థములు వారిచే తీసికొనబడి స్వీకరింపబడనేరవు. కాబట్టి జనులు రాజద్రోహపు టాలోచనలనుగాని, అభిప్రాయములనుగాని పొందకుండు జేయగలుగు ఉపాయమే ఈబాధ నివృత్తిజేయు పరమోపాయము. బ్రిటిషు రాజకార్య నిర్వహణకై మీయిసా యము నాలోచించిన బాగుండును. అటుల జేయజాలదా మేమి చెపుమా?

అవసరములు ఆగజాలునా?

ఈ పత్రికలో ననేక పర్యాయము లభివృద్ధములును, నిముసమైన నుపేక్షించ గూడనివియునగు అంతముల నవ్వడప్పుడు తిర్కించుచునే యున్నాము. వానిలో కొన్ని భోజనము, కైద్య సహాయము, విద్య. “నుంచి శోజులు వచ్చునకు నాగి యుండుడు; నుంచి భోజనము పెట్టెదన”ని తండ్రి (కాంతు కాంధునిని) ఆకిలి కోర్కలకే ఏడ్చు బిడ్డలకు సమాధానము చెప్పజూచునా? ఈలోనవారి సాణము లెగిరి పోవచ్చును గనుక నటుల జెప్పజాలదు. తనపిల్లలు చదువుకొను స్థితికి రాగా “పదియేండ్లకాలమో లేక ఇరువది యేండ్లకాలమో నేచియుండుడు; అప్పుడు చదువుచెప్పించెదమని తిల్లితండ్రిలు చెప్పదురా? అన్ని సంవత్సరములు గతించునప్పటికి చదువు కొనునట్టి ఉత్సాహపు బాల్యావస్థపోయి వారు చదువుకొన నేరనిస్థితికి వచ్చును.

ఒకానొక జాతియొక్క అమూల్యపు టాస్తులు పిల్లలు. వారిలో ప్రతిపిల్లయు, పిల్లడును క్రమముగా భోజనము పెట్టి బడినటులను, నుంచి ఆరోగ్యస్థితిలో నుండునటులను, విద్యావంతు లగునటులను జాగ్రత్తపెట్టుట రాజ్యము (సంస్థానము) యొక్క ధర్మము. ఈపనిగూర్చి లెగిన దఖలు పుచ్చుకొనని దొరతనము నిజముగ లేనప్రప్రథమ ధర్మము నుపేక్షించు మహాపాతకము నొందుచున్నది.

తగిన విద్యలేక అనేకతొరములనుండియు భారతీయులు కృశించిపోవుచున్నారు. గ్రుడ్డివారికిని మూగవారికిని చెవిటి వారికిని విద్య లేకుంటుండుట రాజప్రతినిధిగాని నిచారించుట ప్రశంసనీయును. కాని నలులండియు చదువలేనివారు నుచ్చెవులుండియు పురుషోత్తముల విననివారును, మాటలాడగలిగినను స్వావంత్ర్యముగనట్టియు మున్నితములగుట్టియు మాటల నాడగలిగినవారును ఎంతవఁది, ఎన్నిలక్షలు, ఎన్ని కోట్లనుండి భాగతీయ బాలకులున్నారు? టెంజుగట్టైన ((ఔయినింపైన) ఉపాధ్యాయులు బంటుమంచియే. టెంజు గట్టలైన ఉపాధ్యాయులు చాలగని కోట్లకొలది జనులను విద్యయన కలుపు పాలుచేయవలసివేదనా?... టెంజుగట్టైన ఉపాధ్యాయులుగాని ఉపాధ్యాయులుగాని చాలనపుడు విద్యావంతులైన వారిచే ఉపాధ్యాయులుగను, ఉపాధ్యాయులుగను విద్యాభివృద్ధి యగునకు నుపయోగింపవలెను. ఇటుల నేకతొరములగ శతాబ్దములవరకు ఇంగ్లాండులో జరుపబడిన “మోడరనైజేషన్” మాన పత్రిక.

ప్రకృతి శాస్త్ర విషయములు

క్రియాశక్తి

వస్తుశక్తి (force) పదార్థభావ, వ్యవస్థల గుణించిన మొత్తము. దీని నిర్మాణాంత ఒక పాండ్య. “పని” శక్తిని తత్కారణ చలనమాత్రమును గుణించిన మొత్తము. దీనిఅంత 1 “అడుగు-పాను” 1 పాను బరువును 1 అడుగు ఎత్తుకు చేసిన పని 90 పానులు 9 అడుగు లెత్తుకు చేసినపని 90 అడుగు-పానులు. ఇదివరకు నిర్ణయించిన భావములకంటె అతి ప్రాముఖ్యమై, శాస్త్రమునకు ప్రాణమై యుండు భావము “క్రియాశక్తి”. ఇదియే క్రియాసామగ్ధ్యత, పనిచేయగల శక్తి. ఇట్టి క్రియాశక్తి రెండువిధముల కలుగవచ్చును. ఇంటి కప్పున నుండు బండరానికి క్రియాశక్తి గలదు. నేలకు త్రోసిన యెడల ఎవరి తలనయిన ప్రక్కలు సేయగలదు. కదలుచున్న కిలకుకూడ క్రియాశక్తి గలదు. దాని కేది తగిలినను ప్రక్కలు సేయగలదు. ఈరెండువిధముల కలగిన శక్తులకును, (1) విశ్రమ క్రియాశక్తి (2) చలనక్రియాశక్తి యని యందురు.

విశ్రమక్రియాశక్తికి అనేక ఉదాహరణములు గలవు. (1) నారి లాగిపట్టిన కార్మకము, (2) చుట్టియున్న వాచీ Spring, (3) పర్వత జలాశయములు. నారి విడిచినతోనే విశ్రమక్రియాశక్తి చలన క్రియాశక్తిలోనికి మారును. వాచీ Spring యొక్క విశ్రమక్రియాశక్తియే మెల్లగ చలనక్రియాశక్తిలోనికి మారి ముల్లుల కదల్చునది. పర్వత జలాశయముల క్రియాశక్తియంత్రములను నడపుట కుపయోగ పడుచున్నది.

ఒక కిలను ఉన్నతస్థలమునకు గొనిపోయిన యెడల, చలన క్రియాశక్తి మెల్లగా విశ్రమ క్రియాశక్తిలోనికి మారి నది. మరలి క్రిందకు త్రొక్కుటవలన ఎత్తుబయందు చేసిన “పని”ని మరలి తెచ్చుకొనవచ్చును. ఇట్లు “క్రియాశక్తి” నష్టము లేదు.

క్రియాశక్తికి లోకమునందు నాశనములేదు. ప్రపంచ మందలి “క్రియాశక్తి” మొత్తము నిశ్చలము. దానికి మనము కలుపుటగాని తీసివేయుటగాని వీలుపడదు. ఇది ప్రకృతి యొక్క మహాసూత్రము. దీని యథార్థము గమనించవలసివచ్చే. సంభవములయం జేమియు. ఈ సూత్రమునకు వ్యతిరేకము కానబడకపోవుచే దీనికి దృష్టాంతము.

ఉన్నతస్థలమునుండి ఒక కిలను వదలిన యెడల విశ్రమ క్రియాశక్తి చలన క్రియాశక్తిలోనికి మారుట విశేషము. కిలనేల బడిన తరువాత ఆక్రమణకై నున్నయరి తెలియును. ఇప్పుడు ఆక్రమణకై ఏమయినదని అనుగవచ్చును. కొంచెము నిదానించినయెడల క్రిందినేలయు కిలయుకూడ నేటి యొక్కనట్లు కాన బడును. ఇట్లనే అనేకసంగతుల చూచుటవలన “ఉష్ణశక్తి” కూడ ఒకవిధముగ క్రియాశక్తియే యని జేలును. చలనకారణ క్రియాశక్తి ఉష్ణముగ మారును. ఇట్లు లెక్కకు 772.5 అడుగు. పానుల “పని” ఒకపాను జలము ఉష్ణోగ్రత 1 డిగ్రీ అధికము జేయును. క్రియాశక్తి పనిచేయు సామగ్ధ్యత గనుక “పని” అంతలనే ఆధారాంత గలిగియున్నది.

ఉష్ణతపదార్థ అణుచలన జనకముగ క్రియాశక్తి. ఫాన చలనము లేకపోయినను ప్రతి అణువును ఇటునటు నిరంతరము ఊగుచుండును. అనేకపురుగులు గుంపుగుంపుగా కదలక పోయినను లోని ప్రతిచిన్న పురుగును కలకల లాడుచుండును. ఉష్ణస్థితియందుండు ప్రతిపదార్థము అట్టిస్థితిలో నుండును. ఉష్ణుని ఎత్తుగఢుగఢు ఊగు ఎత్తుగఢుచుండును. కాలికూడ ఒకవిధమైన చలనమే. ఇది సర్వాంతర్యామియై మాన్యతయే భావముగా గలిగిన “ether” ఈధర్మము “ధ్వజచలనము” (కేటములు). కిరణములరీతిని ప్రసరించు ఉష్ణతకూడ ఇట్టి చలనమే కారణముగ గలదు. ఒక పిణితిని మిటిసయెడల ధ్వనినివనగును. ఈధ్వని కారణము గాలియందు ఏర్పడిన చలనమే. మిటిసక్రియా శక్తి కొంత ఈ ధ్వనిగాను మరకొంత ఉష్ణతగానుమారును. ఈ ధ్వనికూడ కొంత ఉష్ణముగ మారును.

విద్యుత్ ప్రవాహమునకు అడ్డుకలిగిన యెడల విద్యుత్ వేడిగా మారును. ఈ ఉష్ణత అధికముయి కొనకు కాంతిగా నగుట మనవిద్యుత్ చిపముల కాంచుచున్నాము. “Engine” ఇంజన్యొక్క క్రియాశక్తి నుండు బాగునుండి అవిరికి వచ్చు

ఉష్ణముండి వచ్చుచున్నది. అవిరిచుండి వేడిపోవుటవలన అవిరి చల్లారును. ఇందువలన క్రియాశక్తి మరలి ప్రతినియమమును వేడిగా మారి చుట్టుపట్ల ప్రవహించుచున్నది.

“ఇట్లు క్రియాశక్తి” యంతయు ఒకవిధమైన చలనకారణ జనకమే. ఉష్ణత, విద్యుత్, మెల్లగురు, ఇన్ అన్నియు ఒకేభావము యొక్క అనేక రూపములు. ఏయారై నై జడభేదము లేదు. ఏమార్పులు కనబడినను, ఒకరూపము మరియొకరూపము బొందుటయేగాని, ఒక శక్తియొక్కయు శాసనములేదు.

ప్రపంచమందలి అన్ని భావముల క్రియాశక్తియు, ఉష్ణతగా మారుచున్నది. ఉష్ణము ఎత్తుగఢు ఉష్ణోగ్రతగల పదార్థములనుండి తక్కువ ఉష్ణదశయందుండు పదార్థములకు పారుచుండును. ఉష్ణోగ్రతయందు భేదమున్న యెడలనే పని చేయ వీలగును. రెండు పదార్థములు సమాష్ఠస్థితిలో నున్న యెడల “పని” చేయ వీలులేదు.

క్రియాశక్తి ఉష్ణతగా మారుటవలన ఉపయోగించు క్రియాశక్తి మొత్తము తగ్గిపోవుచున్నది. ఇట్లు కొంతకాలము పోవునరీకి, అంత క్రియాశక్తియు ఉష్ణతగా మారి, పదార్థము లన్నియు సమాష్ఠ స్థితిలో నుండుటవలన, లోకవ్యవహారము లన్నియు ఆగిపోవును. భౌతికమాన్య లేమయి వీలుపడవు. అంతయు జడతయు, అజీవభావమును ధరించియుండును. పూర్వ మొకప్పుడు ప్రపంచ మిట్టి స్థితియందుండే దనియు మరలిట్టి స్థితికి రాగలదని కూడ జేలుచున్నది.

ఇట్టి క్రియాశక్తిగ పాదచూపును అనేక నూత్నీకరణ నూత్నీకరణ భావముల బొంది, సకల ప్రకృతియందలి మార్పులకు కారణమగునది ఎట్టిదియో, దానిభావ మెట్టిదో ఎవరు చెప్పగలరు? కన్నకునది చలనము.

జ్ఞానేంద్రియ కారణమున నూత్నీభావములకూడ మన మాహించ గలుగుచు న్నాము. వస్తువును ఆకర్షించినట్లు మాటాడినప్పుడు దీనినే వస్తుశక్తియని పిలుచుచున్నాము. వస్తుశక్తి నుండి క్రియాశక్తికి శాస్త్రమాగ్ధము చూచినాము. వస్తుశక్తి నుండి సాధారణపు “పని” అంత నిష్క్రయించి, క్రియాశక్తి భావము కన్నట్టివతోడనే సకల క్రియాశక్తి యొక్కయు నికర్తృ నేట బడినది. ఇట్టియెడ ప్రపంచమున కంతయు కనబడు ఆధారములు రెండు (1) శక్తి (2) పదార్థము. వీనిరెంటియందును లోకమునందలి విషయము లన్నియు సంక్రమముగ కూడి యున్నవా లేదా? “నేను” “అహం” అనుపదముల కునికి పట్టుయిన జేయిక కిలవా? అట్టి “నేను” అను శక్తికి మీది శక్తి కలకలయిన సంబంధముగలదా? ఈశక్తి కలకలం అహం లే జోవంతియై భేదమై జము గలిగి చుట్టుకుండుములగల ఉత్పాతనని గలదా? ఇదియే సకలయుగములందును మానవుడు; అడుగు ప్రశ్న. ఇది ఎప్పుటికిని క్రొత్తగానేయుండును. దీనికి నేను యుల్లేము వీలగునేమో మున్నందు చూడవలెను.

సుమిత్రావీణియందలి సోత్రితాంజనయనవద్ద విప్లవము ప్రారంభమైనది. విప్లవకారులు చాలగృహములను దోచుకొని మార్కెటును ధ్వంసము చేసిరి.

సకలవృత్తిక విషనంజీవిని
నూరురూపాయల బహుమతి.
బాధతో వచ్చువారు! సుఖముగ బోదురు !!
ఈ నుండు ఇతరుల మాయ మందు వంటిదిగాదు. ఉపయోగించినచే తప్పుక వంటయు బాధయు తీరును. ఇది తేలుచాధికే గాక; ఎలక, కిక్కి, నల్లడిగి బృమెలగు జంతువుల విషము లకు సుపయోగించును. ఈ మందుచే తేలుచాధి విష లింపకన్న మందు క్రియముతో నూరురూపాయ లియ్యగలము.
వెల సులభము
2 సీసాలుగల ప్యాకెట్టు 1 కి 8 అ. పోస్టల్ రి ఆకాం.
ఒకటితడన 2 ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టల్ రి ఆకాం
ఒకడజా ప్యాకెట్టు పోస్టల్ రి యు. 5-0-0.
1.8-0 వెలగల ఛాక్ సుల్ పాకెట్టు పేనా ఉచితము.
జి. సీసా రామ మొనగలియారు
3, కందప్ప మొదలిపేడి, తిరువల్లికే.టి, మద్రాస్.

న్యాయమూర్తి పత్రిక అప్పీలు

న్యాయమూర్తి తీర్పు

గతమునాడు ముఖ్య న్యాయమూర్తి ఆర్డర్ గావించిన న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరు, విలింగు గార్లు న్యాయమూర్తి పత్రిక భారతమున ప్రభుత్వమువారు వశపఱచుకొనుటకు గూర్చిన అప్పీలును దర్శించున నేర్పడుగా చెప్పిరి. కాని వారి సారాంశ మంతయు నొక్కటియే.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు.

పత్రికాశాసనము 17వ సెక్షను సందర్భమున భారత ప్రభుత్వము వశపఱచుకొను నుత్తరపు నిచ్చుటకు మేజిస్ట్రేటు కధి కారము లేదని విషయముగూర్చి ముఖ్య న్యాయమూర్తి గారు తమ యభిప్రాయ మేమియు జెప్పక పత్రికాశాసనపు 22వ సెక్షనుక్రింద మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువులను ప్రోత్సహించుటకు ప్రత్యేకపు బెంచీ న్యాయమూర్తి కధికారము లేదని తెలిపిరి. పత్రికాయందు ప్రకటింపబడుచున్న ఆక్షేపణ కరములను ప్రమాదకరములనగు విషయములను గూర్చి ముందుగా మంద లించలేదని వాదమునకు న్యాయమూర్తిగారు అట్టిమందలించు లను ముందుగా ప్రభుత్వమునా కియకలయునని శాసనమునందు చెప్పబడలేదని చెప్పిరి. జూరినును ప్రభుత్వమువారు వశముచేసి కొను సందర్భమున నష్టమునొందినవారు హైకోర్టులో అప్పీలు చేసికొనవచ్చును. కాని హైకోర్టువారి తీర్పుముందే ప్రభు త్వమువారు జూరినును స్వాధీనము చేసికొనుటకు వారి కధి కారము గలదు. పత్రికా శాసనము క్రిందనే అప్పీలు చేయవలసివచ్చినను ఈ సమస్యలను ప్రస్తు తము చర్చింపదగదు. సామాన్య జనులకు ప్రభుత్వమువారిపై ద్వేషము గలిగించగలిగిన విషయములకే పత్రికా శాసనము వర్తింపగలదు. కాని ప్రకటింపబడిన విషయములకు వివరీతాంశ ములను కల్పించి పండితులు వివరించునెడలను జూరిను వశ పఱచుకొనుట తప్పు. “2వ సెక్షనుల కెంతయైన నష్టముగల్గింప నీలున్నది. దీనివలన స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి పత్రికలపై నెంత యైన నష్టకారము గలదు. పత్రిక రాజధత్తిని గలిగి యుండ వచ్చును. కాని ఒకనేత గంపాదకుల అజాగ్రత్తలన ఆక్షేప ణీయములగు విషయములు ప్రకటింపబడిన యెడల ప్రభుత్వము వారు మోచింపకయే, మందలించకయే భారతమున వశపఱచు కొని ఒకొక్కప్పుడు పత్రికనుగూడ మార్చింపవచ్చును. పత్రి కాశాసనములలోనికి రాకముందు పత్రికలకుగల స్వాతంత్ర్య మును పత్రికాశాసనము ప్రోత్సహించి ప్రభుత్వమువారికి పత్రి కలపై సర్వాధికారము నిచ్చుచున్నది. బంగాళదేశపు అరాజ కులకొరకు ముద్రణలేక పత్రికాశాసనము ఏర్పాటుపడినది. శాసన పోల్చుకొనగా ప్రజలకి వివరించుట సులభమగును.”

“న్యాయ శాసనమునకు సేవలుపూడి ప్రభుత్వ” మనగా ఆంగ్ల కిరీటాధిపతి, అతనితో హిందూదేశమునకు గల సంబంధముని అప్పీలువారుచెప్పిన యర్థము సరికాదు. హిందూ దేశమునందు పరిపాలనకు గాను నియమింపబడినవా రందఱును ఆ పత్రిక క్రిందనే వచ్చెదరు. పత్రికాయందు ప్రభుత్వము వారి దర్శనము వివరించుచు ప్రకటింప బడిన వ్యాసములే 4వ సెక్షను II క్రిందవచ్చును. “న్యాయమూర్తి” పత్రిక హిందూ దేశ స్వపరిపాలనమును ప్రోత్సహించుచు దాని స్థాపనమును గూర్చి ప్రాయశఃపన్నది. స్వపరిపాలనమును ప్రోత్సహించుట యందు దోషమేమియులేదని ఎవ్వోకేట జనరలు గారు చెప్పిరి. వాపున పరిపాలనా క్రమమున మార్పులను సూచించు విషయమున దోషములేదు. అప్పీలువారు దాఖలుచేసిన కొన్ని వ్యాసములనుబట్టి “న్యాయమూర్తి” పత్రికలో రాజధ్వేష మేమి యు లేదని న్యాయమూర్తిగారుచెప్పిరి. 1వ ఎక్స్ ప్రెస్సెక్షనుందు క్లృప్తమౌచుచున్న అనువాద “న్యాయమూర్తి” పత్రిక పక్ష మున ప్రభుత్వము వారు శత్రుత్వము బూనిరని ప్రాసిగ వ్యాసముగలదు. ఇది ప్రభుత్వమువారిపై ప్రజలకు ద్వేష మేల గలిగింపడో యూహించుకొన వచ్చును. 10వ ఎక్స్ ప్రెస్సెక్షనుందు అప్పీలువారు “బంగాళీపత్రిక” సహాయసంపాదకుని నిష్పంధావాన కీడును గూర్చి బంగాళదేశ ప్రభుత్వము వారి కార్యమును వివరించుచు వ్రాసెను. ఇదియును రాజధ్వేషము

గొలుపునదియే యని చెప్పనగును. దాఖలుచేసిన తక్కినవన్ని యు అంత ప్రాముఖ్యములు గావు. వానినిగూర్చి నుడువుచు విచారప్రభుత్వము ఈ దేశమునందు నేర్పడుటచే చిక్కు తెన్నియైన గలుగుననియు, అట్టి ప్రభుత్వము వారి చర్య నెవ్వ రైనను విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారికి అనురూప గలిగిం చుట న్యాయశాస్త్ర మొప్పుకొనదనియు న్యాయమూర్తిగారు చెప్పి అప్పీలు ప్రోత్సహించిరి.

న్యాయమూర్తి విలింగుగారు

కిరీటాధిపతికిని సామాన్యమునకు మహా భక్తిగలిగి యున్నవారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి చర్యను విమర్శించి నిందావాక్రము చేయవచ్చు నను వాదము అంగీకరింపదగినది కాదు. “న్యాయశాసన ప్రకార మేర్పాటుపబడిన పరిపాల నము” అనుదానికి అప్పీలువారు చెప్పిన యర్థమునుబట్టి “ప్రభుత్వపు కార్యములు” అను మాటల కర్థము లేదు. “న్యాయశాసన నిర్ణీత ప్రభుత్వము” ప్రజలకు విరోధముగ నున్నదని చెప్పి ప్రజలకు రాజధ్వేషము గలిగించు నెడల, ఆ వ్యాసము తప్పుక పత్రికాశాసనము క్రిందికి వచ్చును. ఎక్స్ ప్రెస్సెక్షనులో ననేకములు పత్రికాశాసనపు 4వ సెక్షను (I) క్రిం దికి వచ్చునని న్యాయమూర్తిగారు చనిరి. వ్రాయువా రెంతయో విశ్వాసముతో వ్రాయవచ్చును. కాని వారి వ్రాతలు ప్రజలను ద్వేషమునకును అరాజకమునకును బురికొల్పుచున్న అని సెలవిచ్చి న్యాయ విలింగుగారు అప్పీలును ప్రోత్సహించిరి.

న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరుగారు

ప్రభుత్వపు వైదేశికత్వమును నిరూపించుటయు ప్రజల షేషమునకు పరిపాలన మేమియు చేయక మిన్నకున్నదనియు చెప్పట రాజధ్వేషము కాదని న్యాయమూర్తిగారు చెప్పిరి. కేసుగిరి అయ్యరుగారు అప్పీలువారు దాఖలుచేసిన వ్యాసము లను అసంబంధితభావముతో చదివి వానిలో ననేకములు పత్రికాశాసనముక్రింద రావని యభిప్రాయము నొందిరి. కాని 1,2,11,12 ఎక్స్ ప్రెస్సెక్షను ప్రభుత్వద్వేషమును గొలుపునవియని నమిర్చి. పత్రికా శాసనమునుబట్టి కీడుపరిమితిని విమర్శించు టకు న్యాయమూర్తి కధికారములేదు. కాన వారావిషయము నే విమర్శింపనున చెప్పిరి. బీజెంటుదొరసాని రాజధ్వేషభావము తోవర్తింపలేదు. కాని ఎక్స్ ప్రెస్సెక్షను పత్రికాశాసనపు 4వ సెక్షనుక్రిందవచ్చునా యను విషయమే న్యాయమూర్తిలు విచారింపవలసినది. 1వ వ్యాసము సందర్భమున వ్రాసిన వారు మంచివాదమును సలుపలేదని న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరు గారు అప్పీలు ప్రోత్సహించిరి.

రెండవ అప్పీలు

మేజిస్ట్రేటుగారు తనవద్ద భారతమున దీసికొనుటకు చేసిన యుత్తరువును దర్జు చేయవలయునని ఆనిబీజెంటుపు చేసిన రెండవ అప్పీలు సందర్భమున న్యాయమూర్తి తీర్పుల సారాంశ మీ క్రింద దెలుపబడినది.

ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు

పత్రికా శాసనపు 22వ సెక్షను ప్రకారము హైకో ర్టువారు మేజిస్ట్రేటుకు అధికార పరిమితి నిర్ణయించుట కవ కాశము లేక పోలేదు. జూడిషియల్ కేసుల సందర్భమున అట్టి యు త్తరువుల నీయవలసినది. ప్రస్తుతపు అప్పీలు సందర్భమున మేజిస్ట్రేటుగారిచ్చు నుత్తరువు న్యాయపాలనా కార్యరీత్యా ఈయబడినదని పత్రికా శాసనము నుడువుచున్నది. దీనిని జూ డిషియల్ విభమున దీసికొన వీలులేదు. మేజిస్ట్రేటు ఇట్టి యు త్తరువుల సందర్భమున సాక్ష్యమును ప్రాసిగిం న నక్కరలేదు. తనచర్యకు కారణములను దెలుప నక్కరలేదు. మేజిస్ట్రేటు అధికారము నీ విషయమును నిర్ణయింప వీలులేదు. కాన అప్పీ లును ప్రోత్సహించితిమని ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు చెప్పిరి.

న్యాయమూర్తి విలింగుగారు

మేజిస్ట్రేటు జూడిషియల్ అధికారరీత్యా ఉత్తరువు లెచ్చెను. అతని కార్యక్రమ వివిషయమున పత్రికాశాసనపు 3 (1) సెక్షను క్రిందవచ్చును. 22వ సెక్షనుక్రింద హైకో ర్టువారు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుల సందర్భమున నేమియు చేయజాలరు. కనుక అప్పీలు ప్రోత్సహించబడినది.

న్యాయమూర్తి కేసుగిరి అయ్యరు

మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు లెచ్చుట అక్రమము. 3 (1) వ సెక్షనుక్రింద అది తన మేజిస్ట్రేటు అధికారమునకు మించినవని. 3 (1) వ సెక్షను పూర్వ సెక్షనునందు దొక భాగము గాను కాన దానిని వేరు చదువుకొనవలసియున్నది. మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు అతనికిగల అధికారమునకు మించియుండినయెడల హైకోర్టువారు దానినైకోర్టుము తీసికొనుటకు 22వ సెక్షను అడ్డుగారు. పత్రి కా శాసనము ప్రకారము మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువును న్యాయపాల నా కార్యరీత్యా ఇచ్చిరిగాన హైకోర్టువా రేమియు చేయ జాలరు. కనుక అప్పీలు ప్రోత్సహించబడినది.

పత్రికాభిప్రాయములు

పంజాబీ పత్రిక.

పత్రికా శాసనము క్రింద హైకోర్టు వారికిగల అధికార మత్యల్పముగాన ఈతర్పు నివ్వరికిని అశ్రద్ధకర ముగానుండదు. ప్రత్యేకపు బెంచీ ఏర్పాటు చేయబడునని తెలియగనే “కామెడ్” కేసువంటిదే మఱుబరుగున నియు, హైకోర్టువారు పత్రికాశాసనమును గూర్చి తమ అభి ప్రాయములను జెప్పి తమ కధికారములేదని యూరు కొందుర నియు తలచితిమి. మేరునుకొని నట్లు జరుగకపోలేదు. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు తమస్థానమునకు వీలైనంతవఱకు పత్రికా శాసనమును దూషించిరి. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు తమకు వీలై నంతవఱకు సర్ లారెన్సు జంకిన్సుగారివలెనే పత్రికాశాసనము ను దూషించి హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు శాసనమును సవరిం చుటకై నను శాసన సభ్యులమున బ్రయత్నించుటయే ఉపాయమని చెప్పిరి.

టిబూటన్ పత్రిక.

పత్రికలనొళ్లకు తాళములు వేయుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి కిగల ముఖ్యోపధ్యక్షులు పత్రికాశాసనము, ఈశాసనము నన్ని రిధ ములబ్రయోగించి పత్రికలకే తప్పుబట్టమువచ్చినట్లుటలాడించ గలరు. ఈ కారణమువలనను మరొకన్ని కారణములను హిందూదేశ పత్రికలు “న్యాయమూర్తి” పత్రికకు సాక్షి య్యము చేసి అప్పీలు ప్రీవీకౌన్సిలువఱకు పోవునట్లు చేయవలెను.

అమృతబజారు పత్రిక.

హిందూదేశమున పత్రికా స్వాతంత్ర్యము కల్పయని యిచ్చుదు స్పష్టమయినది. దొరతనము, వారిచిత్రమగు శాసన మును తొలగించవలసిన ఇండియా వార్తాపత్రికలలో దేనికిని గూడ ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహ కోర్కెగల బూరి నుండి విమోచనము లేదు. ఏ పొల్లు మాటయైన నెటులో. జూరి పడినవో, విపరీతపుద్ధరావతు నిచ్చుకొనుటయు అకాలమరణ మును పత్రికలకు తలపెట్టించును. ఇట్టి దుష్పరస్థితిని సహింప రాదు. శాసనమైన రద్దుకావలెను. పత్రికలై ననిబిహిషకలెను.

ఇంగ్లీషుమను.

పత్రికాశాసనము నుంచిచెడ్డలనుగురించి విమర్శించుట యందు చెన్నపురి హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి కేసుకు సంబంధములేని విషయములను విమర్శించిరి. ఇట్టి అప్రస్తుతపు విమర్శనములు చీటికిని మాటికిని ఆందోళనలకు శరణ్యము లగు టాచూర మైనది. హైకోర్టు న్యాయమూర్తిలు చేయు విమ ర్శనల సమసరించి హిందూదేశములో రాజకీయాంధోళనము చేయుచున్నారు. వారి విమర్శనము లిట్లు వినియోగపడుట వారికి కీర్తికరము గాదు.

బంగాళీ.

ఆనిబీసెంటుమృ కీదావాలో లాభము కలుగకపోయిన ను గొప్ప ప్రామాణికులనందగు చెన్నపురి ప్రధాన న్యాయ మూర్తి వంటి వారి యభిప్రాయమును స్పష్ట పరుప గలుగుటచే బీజెంటుమృ దేశమాతకు మహాత్ము మగుసేవ చేసిరి. హిందూదేశమునందలి పత్రికలకు భంగకరముగ నున్న పత్రికాశాసనమును రద్దుచేయవలె నని మన మాంధోళనము చేయుట కీయభిప్రాయము గట్టి యుపాధి కాగలదు. భరా వతును పుచ్చుకొనుట అక్రమ మని న్యాయమూర్తిలు నిర్ధారణ చేయుటచే ఆనిబీజెంటుమృ గెలిచినదిగాని యోడిపో లేదు. పిటిషను కొట్టివేయబడు నని ఎల్లవారును మొదటనే నిశ్చయించిరి. అది అభిప్రాయమును తెలుపుటకు ప్రార్థన గాని దావాగాదు, అపీలుగాదు. ఆ యభిప్రాయము ఆనిబీజెంటుమృ కే అనుకూలముగ నున్నది.

పోర్టుస్టేషను గడబిడ

పచ్చయ్యపూ కళాశాల ఆంధ్రవిద్యార్థి సి. వేంకటరెడ్డి గారు ఆంగ్లో ఇండియనులమీదను రైలువే ఉద్యోగులమీదను జేసిన ఫిర్యాదు మరల గత బుధవారమునాడు విచారణకు వచ్చినది.

తములపాకుల దుకాణదారుడగు కులశేఖరము ఆను నతడు తనతక్కుల పుస్తకములను దాఖలుచేసి స్టీవెన్సుగారు 26 వ తేదీన తనదుకాణమునందు కొన్ని పస్తపులను ఫలములను పుచ్చుకొనె నని చెప్పెను.

అతనిని ముద్దయితరపు స్టీడగు క్రాసుపరీక్ష చేయగా స్టీవెన్సుగారు 27 వ తేదీన చెన్నపురినుండి వచ్చిపో ఇంకెక్కడనుండి వచ్చిపో తానెరుగనని యతడు చెప్పెను.

తరువాత ముగ్గుగము అను నతనిని క్రాసుపరీక్షచేసిరి.

అతడు 26 వ తేదీన పార్కు స్టేషనులో దిగెను. ఆనాడు సరియగు కాలమునకు కచ్చేరికి పోయి తనకు జ్వరము తగులు నట్లుండగా నెలపు తీసికొని ఇంటికి పోవుచు దారిలో కుల శేఖరము దుకాణమునందు టీ తీసికొన బోయెను. అతడు ఆ దుకాణములోనికి బోయినప్పుడే స్టీవెన్సు గారును వచ్చిరి. చాలకాలముగా స్టీవెన్సుగారి నతడెఱుంగును. అప్పుడు స్టీవెన్సు గారు రైలుస్టేషను గడబిడను గూర్చి కులశేఖరముతోచెప్పిరి.

పిమ్మట రాజమొదలియార్ అను నతని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. 27 వ తేదీనాడు తాను పల్నావరమునుండి చెన్నపురికి వచ్చుచుండగా తాను వచ్చుచున్న బండిలోనే ఆంగ్లో ఇండియను లనేకులు వచ్చుచుండిరి. గడబిడ యేమియో జరుగునని తలచి యతడు ఫోర్ట్రైప్షనులో దిగెను. స్టాటుఫారమునకు వెనుక గేటున కిరువైపులను 10, 12 నుండి ఆంగ్లో ఇండియను లుండిరి. కొందఱియొద్ద కట్టలుండెను. వారిలో రిచర్డ్సుగారు నుండిరి-ఆంగ్లో ఇండియనులు కట్టలతో హైందవులను గొట్టి రిచర్డ్సుగారు వేంకట రెడ్డిని గొట్టిరి.

అనంతరము జీవరత్నము అను నతని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి కొందరు ఆంగ్లో ఇండియనులు ఉద్యోగుల మొదటిబండిలో నుండి 27 వ తేదీన దిగి గేటువద్ద నిలిచిరి. వారిలో రిచర్డ్సుగారు నుండిరి. వారు ఒక ఇసుపకట్టను గలిగి ఎవరికొకటొ పొంచి యుండిరి. కాని వారెవరినిగొట్టిరో సాక్షి చూడలేదు. కృష్ణ రావుగారి నొక ఆంగ్లో ఇండియనుడు కొట్టెను. స్ట్రీసీగారును హైందవులను గొట్టుచుండిరి. ఛాంటర్లగారు బుకింగ్ ఆఫీసు నొద్ద నుండిరి. ఒక పోలీసు సరిస్పెక్టరు చాంటర్లగారిని పోలీసు డిప్టికమిషనరు ఆఫీసుకు తీసికొనిపోయెను. ఛాంటర్లగారు రక్కడ నొక స్ట్రెప్టుంటు నిచ్చిరి.

తరువాత మంగేశ్వరా మనవతనిని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. వీరిసాక్ష్యమునందు విశేష మేమియులేదు.

పిమ్మట కున్నికణ్ణకనాయకు అనునతని పరీక్షించిరి. 27 వ తేదీన ఫోర్ట్రైప్షను గేటునొద్ద 12, 15 నుండి ఆంగ్లో ఇండియను లుండిరి. వారిలో 6, 7 గురియొద్ద కట్టలుండెను. అతని కిని నొసట దెబ్బతగిలెనుగాని తన్నెవరు కొట్టిరో అతనికి తెలియలేదు. తనతక్కు నొకనియొద్ద కట్టయుండుట నతడు చూచెను. తనవెంటియే వేంకటరెడ్డిగారు నుండిరి. అతనికి గాయముతగిలి రక్తముకారుచుండెను. వేంకట రెడ్డిగారి నెవరు కొట్టిరో అతనికి తెలియదు. వేంకట రెడ్డిగారి ప్రాణమున కపాయము గలుగునేమో యని భయపడి నాయకుగారు వెదలిపోయిరి. రిచర్డ్సు మేకమోహనుగార్ల నతడుగుర్తించెను.

23 వ తేదీన విచారణయందు ఎస్. వి. వినేకానం డము, పి. సుబ్రహ్మణ్యము, నిల్వకుంసెనీ ఉద్యోగి కృష్ణ రావుగార్లు క్రాసుపరీక్ష చేసిరి.

కేసు జరుగుచున్నది.

బర్మాలలో నివసించుచున్న నింగాళిలలో నెవరైనను, బంగాళీపటాలములో చేరవచ్చును. నెవలోచేరుటకు అర్హులని నిర్ణయించినవారికి రంగమునుండి కలకత్తాకు కేవు నిచ్చెదను.

మెసహామేమియాయందు పనిచేయుటకు కూలీలను సస్యు చేయుచునుని కొందరు సహవాస్యీయులు బంగాళా దొరతనమువారివద్ద 14 నెల రూపాయలను పుచ్చుకొని కొందరు కూలీలను చూపిరి. వారిని డాక్టరు పరీక్షించి వారు పనికి వస్తరని చెప్పెను. కాని డాక్టరు పరీక్షించినవారిని గాక మరియెవరినో పంపబోయినందునకు నలుగురు సహవాస్యీయులను పట్టుకొనిరి.

16 వ బొంబాయి రాష్ట్రీయ సభ.

౧౬ వ బొంబాయి రాష్ట్రీయసభ ఈనెల ౨౧ వ తేదీన అహమ్మదాబాదు పురమున గౌరవనీయులగు ఎం. పి. జిన్నాగారి అధిపత్యము క్రింద జరిగెను. లిలకు గారును, గౌ. శ్రీనివాసరాష్ట్రీగారును గూడ వచ్చిరి. సభా కార్యక్రమము ప్రారంభ మగుటకు కొన్నిగంటలు ముందేసభాభవనమంతయు ప్రతినిధులతోను ప్రేక్షకులతోను నిండిపోయెను. స్వాగతో పన్యాసము చదువబడిన వెనుక జిన్నాగారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించి యుపసభ్యసించిరి.

జిన్నాగారి యుపన్యాసము

జిన్నాగారి యుపన్యాసము నుండి ముఖ్యవిషయముల నీక్రింద బొందు పఱచెదము.

పరిపాలనము

జిన్నాగారు ప్రారంభమున మాతృదేశమును ఆంగ్లసామ్రాజ్యమును గోల్పోయిన మహామహులనుగూర్చి కొంతనుడివి యు ద్ధస్థితిని కొంచెము వివరించి, హిందూదేశప్రభుత్వమునుగూర్చి వివరించిరి. హిందూదేశము విశేషకాలమునుండి పరిపాలకుల నిరంకుశాధికారముననున్నది. హాల్దింజి మాట్రిమున్నగు ప్రభువుల నేకసందర్భములందు జెప్పినట్లు హిందూదేశమున ప్రజాపాలన ము స్థాపించుసమయము వచ్చినది. ఆ స్త్రీ లి యా, ద షి డాఫ్రికా మున్నగు అధిగవేశముల పరిపాలనము దూరమున నున్న ఆంగ్ల షరిపాలకులకు వీలుగాక యున్న యెడల హిందూదేశ పాలనము సముద్రాంత విదేశములందున్న హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి చేతిలోనుండుట ఎట్లు వీలగును! ప్రస్తుతము హిందూదేశమున పరిపాలనా క్రమమును జూచుచున్న వారందఱును తమ కార్యనిర్వహణ మున ప్రజలకు తర్రవాదులు గారు. విశేషదూరమునగల హిందూ దేశ కార్యదర్శికిమాత్రము తర్రవాదులు. హిందూదేశ కార్యదర్శి యైనను హిందూదేశమున కెన్నడును వచ్చియుండ లేదు వారి సభయందు సభ్యులందఱును పింఛెనుతీసికొని వెదలిపోయిన సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు. హిందూదేశ కార్య దర్శిగారుపార్లమెంటునభిక్షపట్టికు త్రవ్వవాడికారు. హిందూ దేశమునందు నూతనాశ్రయములు పొడనూపినవి. హిందూదేశ మును లోకమునగల అన్ని దేశములతోపాటు సమాన గౌరవము నొంద కుతూహలయై నట్టిస్థితికి సర్వధా ప్రయత్నించుచున్నది. ఇతరాధినివేశములతోపాటు సమాన సన్మానము ననుగ్రహింప వలెనని సామ్రాజ్యమును గోరుచున్నది. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును, ఆంగ్లపతాకముక్రింద స్వపరిపాలనమును ఆడేపించు చున్నది.

హిందూదేశమున విద్యవచ్చినవారి సంఖ్య యత్యల్ప ముగ నుండుటచే స్వపరిపాలనమునకు హిందూదేశము తగి యుండలేదను వాదము నిలువ జాలదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వము ఒక శతాబ్దకాలము గడచిన వెనుక విద్యలేమి గలిగిన దోష మెవరిదోయోచింపనగు. “ఒక శతాబ్దము క్రిందట ఆంగ్ల దేశ మున పదియది పురుషులలో నొక్కడైనను ౨౦ నుండి శ్రీ లహా నొక్కతెయైనను వ్రాయను జదువను నేర్చియుండ లేద నియు, అంతిమముందు శతాబ్దమున ప్రజలందఱును పూర్ణా జ్ఞానాంధకార నిరుగ్నులై యుండిరియు అప్పటికిని కాను నాల పార్లమెంటునభిక్ష యుండెడిదనియు” లోలోట్టురోజువు గారు చెప్పినట్లు జాబ్బియూలేగారు ౧౮౮౮ వ సంవత్సరపు దేశీయ మహాసభ యందు జెప్పిరి.

రాష్ట్రీయ పరిపాలనా విధానము

రాష్ట్రీయ పరిపాలనా క్రమమునందు ప్రజల కెక్కువ అవకాశము లీనువలయును. ఇట్టి యవకాశముల నేర్పఱచుటకు రాష్ట్రీయమునకు రాజకీయాధికారముగల గవర్నరు ఒక రును, చాలనా కార్యనిర్వహణమునకు అనుభవముగలిగి ప్రాజ్ఞులైన ౬ గురు సభ్యులు నుండవలయును. కార్యనిర్వహణక సంఘమునందు సగమునుండి హైందవప్రతినిధు లుండవల యును. కార్యనిర్వహణకసంఘమునందు ప్రస్తుతిము జరుగు చున్నట్లు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులకు స్థానములను నిలువ యుండునగుడదు. ఆ సంఘమునందు విశేషముగా ప్రజలెన్ను కొనిన ప్రజాప్రతినిధు లుండవలయును. మహాప్రాజ్ఞులగువాని తప్ప అధికార సభ్యుల నెవ్వరిని ప్రభుత్వమువారు నియో గింపవద్దు. రాష్ట్రీయకాననులును, రాష్ట్రీయ పన్నుల నేర్పఱచుటకు కార్యనిర్వహణక సంఘమున కధికార ముండ వలయును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకు ఆర్థిక విషయమున సర్వాధికారమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నుండవలయును. నైనిక నేవ

హైందవులు నైనిక నేవలోనికి జేర్చుకొనబడరని ప్రభు త్వము ప్రోచివైచుచున్నాను. యుద్ధాంధమున ఆంగ్లదేశపు

విశ్వవిద్యాలయములలో జదువుకొనుచున్న హైందవ విద్యార్థులు టెరిటోరియల్ సేనలో జేరుదమని చెప్పిరి; కాని ప్రభు త్వమువారంగీకరింపలేదు. నైనికులుగానుండుటకు మహామేధా శక్తి యవసరము కాదు. హైందవులు సిపాయిలుగా నుండ దగినయెడల వారివెంటలకు సిపాయిలనుగా జేర్చుకొన గూడదో తోచుచున్నది.

ఇతర విషయములు

తఱువాత జిన్నాగారు ప్రతికాశాననును గూర్చియు హిందూదేశప్రజాశాసనపు ఆక్రమ ఉపయోగమునుగూర్చియు, హైందవమహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమును గూర్చియు, వారి సంఖ్యమును గూర్చియు ముచ్చటించి కట్టకడపట “హిందూదేశపు భవిష్యత్తు ప్రత్యక్షముగ గనపడుచున్నది. దేశము ఆస్థితికి బోవుటకు మంచిమార్గ మేర్పఱుపబడి యున్నది. “పురోగమ నమే” నునముఖ్యాశయముగా నుండ వలయును. సదసద్వాద బుద్ధియు, జాగరూకతయు మనకు సహాయముగా నుండ వల యును” అను వాక్యములతో ముగించిరి.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

దీపావళి కానుకలు.

భగవంతుడు లోక కల్యాణమునకై భక్తిని ప్రసా దించినట్లులు సకలమతములు బోధించుచున్నవి. భక్తిదీపితులైన మనుజులు దేశమును భాషను ప్రజలను దైవమును నేపించి వారు తరించి యితరుల నుద్ధరింపజేయుచు పరమాగమును బడయుదురు. మానవులు సంసార వ్యామోహ భరితులై జీవిత పరమాగమును మఱచుట సంభవించుచున్నది. వ్యామోహ భరితులైన మానవులను నొక దివ సమునం దైనను నేవా పరాయణులను జేయుటకై మహానీయులు పండుగదిన ములను గల్పించిరి. పర్వదినసములందు హిందువులు లోకమున కుపకారమును జేసిన మహాపురుషుల నారాధించుచు దాన ధర్మములను జేయుచు ముదితహృదయులై సుఖించుటయూచారమైనది. స్వదేశోద్ధ్యమాభిమానము ప్రబలిత తరువాతను పర్వ దినములకు మాత్రసోపయోగము గలిగినది. నేవాపరాయణులు బయలుదేరి పండుగదినములం దింటింటికి తిరిగి ద్రవ్య మును జనుజేసి దేశాభ్యుదయమున కమకాలమైన సంస్థాపనల కుపయోగించుట కుపకరమిచ్చిరి. ఆ యుపకరణమువలనను దేశమునకు మహాపకారము గలుగుచున్నది. బొంబయి రాష్ట్రీయసంఘముల వై సానిధి కి యుపకరణమువలనను వేల రూప్యములు జరుయై ఎన్నియో సత్కార్యములను జేయుట కవకాశము గలిగినది. వైసానిధికి నవరాత్రులందు బొంబయి నగరమునందు రూ ౩000 లు వసూలైనవి.

ఈ యుపకరణ ముంధ్రదేశమునందును కొంతవర కారంభమై పని జరుగుచున్నది. దేశాభిమాను లందరును నేవా పరాయణులై పాటు పడిన నీయుద్యమ మువలన నాంధ్రదేశమునకు మహాతరమైన ప్రయోజనము గలుగగలదు. దేశమునందు ధన సహాయము నవేక్షించెడి సం స్థాపన లనంతములు గలవు. భజన సమాజములు, అన్నదాన సమాజములు, రాత్రి పాఠశాలలు, నిప్పు జాతుద్ధరణ సంఘములు, నేవా సంఘములు, గ్రంథాలయములు, విద్యానిధులు, స్వదేశ పరిశ్రామిక సంఘము ధనము, నవేక్షించుచున్నవి. ఆంధ్రదేశ మునందు పండుగ దినసములందు వసూలైన ధనము వివిధములైన సత్కార్యములకై వినియోగపడుచున్నది. ఏప్రదేశ మున వసూలైన ద్రవ్యము ఆప్రదేశవాసులకై వినియోగించుట సహజమైనను నాంధ్రదేశాభ్యుదయమున కవసరమైన జాతీయ ప్రయత్నములకై వసూలైన ద్రవ్యమునందు కొంతభాగమును వినియోగించుట సమంజసము. ఆంధ్ర దేశాభ్యుదయమునకై స్థాపితములైన సంస్థాపన లందు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల సకలాంధ్రలోక సహాయమును బడయుటకు దగిన సంస్థాపన యగు విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. దీపావళి పండుగ సమీపించినది. ఆపండుగకై వసూలుచేసిన ద్రవ్యము నుండి కొంతభాగమును జాతీయకళాశాలకు సమర్పించి దానిని బోషించుట యాంధ్రులకు పవిత్రమైన ధర్మము. ఇంకెవరకును ఇట్టివాదకులేని ప్రాంతములందు నేవాపరాయణులు బయలుదేరి కానుకలను యాచించి జాతీయకళాశాలకు సమర్పించి మాతృ పూజనుజేసి కృతార్థులయ్యెదమ గాక! రాజధాని నగరమై గ్రీనుంచుటకును, విద్యావంతులకును, మత్సాహుకులకును, నిల్వ యైనను చెన్నపురియందు నివసించెడి యాంధ్రజాతీయము ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకై దీనికళాశాలకులను యాచించి జాతీయ కళాశాలకు సమర్పించి మాతృపూజను జేయుటకు ప్రార్థకులు. ఈకార్యమును నిర్వహించుటకు కార్యకారులును, సత్సాహ సంపన్నులును, నైన యవసరము సమర్థులు. చెన్నపురియందు గల పరమోత్సాహ భరితులైన యాంధ్రవిద్యార్థులు దేశాభిమానులైన మహాజనులు చేరి దీపావళి దినసంబంధించు విరాళములను యాచించి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను బోషించుటకై పనిచూ నుట శ్రేయస్కరము. ఆంధ్రపుత్రులు మాతృపూజను జేయుటకై కంకణమును గట్టుకొని యథాశక్తిని పాటుపడి యితర ప్రాంతవాసులకు మార్గదర్శకు లగుమరని నమ్ముచున్నాము.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రవాణి	4
ప్రకృతి శాస్త్రవిషయములు	5
న్యాయాధికారా అప్పీలు	6
సోదరత్వము గడచి, 16-వ జంబాయి రాష్ట్రీయసభ	7
ప్రధాన వ్యాసములు	
ముద్రణ యంత్రశాసనము	8
యుద్ధస్థితి, విశాఖపట్నము	9
వాణిజ్యములు	10
యుద్ధవాస్తవము	11
విశేషవాస్తవము	12
హిందూదేశ వృత్తాంతములు	13

ఆంధ్రపత్రిక

1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 25-వ తేది

బుధవారము

ముద్రణ యంత్ర శాసనము

న్యాయాధికారా అప్పీలు.

ప్రజాపరిపాలనమునకును స్వాతంత్ర్యసంరక్షణమునకును అవకాశమునందు రాజ్యవ్యవస్థలు పరికల్పితములు. రాజ్య కార్యనిర్వహణమునకై మంచి రాజ్యాంగ నిర్మాణముగల రాజ్యములందు శాసన నిర్మాణశాఖ కార్యనిర్వహణ శాఖ న్యాయ విమర్శన శాఖ యను మూడు శాఖలు గలవు. శాసన నిర్మాణ శాఖ మూడు శాఖలుందును ప్రజలముగ నుండుట సామాన్యచారము. న్యాయ విమర్శన శాఖకు శాసన సమన్వయాధికారము గలదు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములందు న్యాయ విమర్శన శాఖకు శాసనములకు వ్యతిరేకాభిప్రాయము నిచ్చునది యధికారమును గలదు. హిందూదేశమునందు వ్యవహార నిర్వహణ శాఖకు న్యాయవిమర్శన శాఖకు మించిన యధికార ముండు నటులు న్యాయ సూత్రములు నిర్మింపబడినవి. న్యాయ ఇండియా కేసుల తీర్మానములను జమవువారల కీ తత్త్వము గ్రాహ్య మగుచున్నది.

ఆసియెజంటుగారు ప్రొడ్యుక్ట్ పత్రికను ముద్రాక్షరశాలను గొని న్యాయ ఇండియా పత్రికగను న్యాయ ఇండియా ముద్రాక్షరశాలగను మార్చినది. బెజంటుగారు 1867వ సం॥ 25వ శాసనము ననుసరించి 1914వ సం॥ డిశంబరు 2వ తేదిని ప్రతిష్ఠా పత్రమును గ్రహించినది. ఆ పత్రమును గ్రహించునపుడు దండనాధికారి 1910వ సంవత్సరపు 1వ శాసనము ననుసరించి బీజెంటుగారినుండి ధరావత్తు ధనమును కోరియుండలేదు. దండనాధికారి 1916 సం॥ మే 22 వ తేదిని వెనుకటి యుత్తరువును రద్దుచేసి నూ. 2000 ధరావత్తును 1910 వ సం॥ 1 వ శాసనము ననుసరించి కోరెను. బెజంటుగారు ధరావత్తును అక్రమముని తెలుపుచు కట్టెను. బెజంటుగారినుండి ధరావత్తును కోరుట న్యాయ మూలమున కే విరుద్ధమని యును దండనాధికారునకు వాని మొదటి యుత్తరువును రద్దుచేసెడి యధికారము లేదనియును, న్యాయాధికారు లీ యుత్తరువును రద్దుచేయవలయుననియును క్రిమినలు రివిజను పిటిషనునందు సి. పి. గానుస్వామయ్యగారు బెజంటుగారి పక్షమున

వాదించిరి. ప్రధాన న్యాయాధీశుడు అబ్దుల్ రహీంగారును న్యాయమూర్తి కేషగిరి అయ్యగు గారును దండనాధికారి మొదటను ధరావత్తుతో నిమిత్తములేదని తీర్మానించి తిరిగి ధరావత్తును గోరుట న్యాయవిరుద్ధమనియును హైకోర్టునకు న్యాయశాస్త్రమునకు సంబంధించిన తీర్మానమును విమర్శించుట కధికారము గలదుగాని రాజ్యకార్య నిర్వహణ శాఖకు సంబంధించిన తీర్మానము విమర్శించుట కధికారము లేదనియును, ఈ కేసునకు సంబంధించిన విషయము రాజ్యకార్య నిర్వహణ శాఖకు సంబంధించినది గాన విమర్శించుట కధికారము లేదనియును ఈ విషయమై బెజంటుగారు వేరు విధమున న్యాయమును పొందవలసి యుందు రనియును పై కారణములవలన కేసు కొట్టివేయబడిన దనియును తీర్మానించిరి. న్యాయమూర్తి ఎయిలింగు గారు 1910 వ సంవత్సరపు ముద్రా యంత్ర శాసనాను సారముగ దండనాధికారునకు మొదటను ధరావత్తును కోరకపోయినను తిరిగి ధరావత్తును కోరుట కధికారము గలదని యును ఇది న్యాయవిమర్శనమునకు సంబంధించిన తీర్మానమనియును హైకోర్టు కీ తీర్మానమును విమర్శించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వశాసనము. నం దలి 106, 107 నిబంధనల ననుసరించి యధికారము గలదనియును శాసనముయొక్క 22 వ నిబంధననుసరించి దండనాధికారి తీర్మానమును విమర్శించుట కధికారము లేదనియును బీజెంటు గారు మూడుమాసముల వరకును నూరకున్న దనియును పై కారణముల ననుసరించి కేసు కొట్టివేయ బడినదనియును తీర్మానించెను.

బెజంటుగారు ముద్రాను గవర్న మెంటు ఆగస్టు 25 వ తేదిని ప్రచురించిన యుత్తరువును రద్దుచేసి పాలకులు స్వాధీనము చేసికొనిన నూ. 2000 ధరావత్తును తిరిగి ఇచ్చించమనియును మరొక యర్జీని పెట్టెను. న్యాయ ఇండియా పత్రికయందు ప్రచురితములైన 20 వ్యాసములందు ముద్రా యంత్ర శాసనమునందు బేర్కొనబడిన నేరము గలదని అడ్వకేటు జనరలు వాదించెను. అందు 6 వ్యాసములందట్టి సూచన గలదని ప్రధాన న్యాయాధీశుడును, 4 వ్యాసములందు మాత్రము గలదని న్యాయ కేషగిరి అయ్యగుగారును, న్యాయ ఎయిలింగు గారు 11 టి యందు గలదనియును నభిప్రాయ పడిరి. ప్రధాన న్యాయాధీశుడు ముద్రణ యంత్రశాసనము వలన పత్రికా ప్రచురణమునకు ప్రతిబంధక మేర్పడిన దనియును, నేరారోపణను పాలకులు చేసినను నేరమును చేయలేదను భారము పత్రికా నిర్వాహకులపైన గలదనియును ఈ శాసనపు 4వ శాఖయందు దొకనేరము చేరునని యును నొకనేరము చేరదనియును చెప్పటకు వీలు లేదనియును కాని శాసనమునకు భిన్నముగ న్యాయమును జేయుటకు న్యాయమూర్తుల కధికారము లేదనియును బెజంటుగారి విన్నపమును నిరాకరించెను. న్యాయ కేషగిరి అయ్యగుగారు న్యాయ ఎయిలింగుగారు వేర్వేరు కారణములను చెలుపుచు బెజంటుగారి విన్నపమును త్రోసివేసిరి. ఒక విషయమునందే న్యాయమూర్తులకు భిన్నాభిప్రాయములు గలిగినవి. న్యాయ ఎయిలింగుగారు న్యాయవిమర్శన కార్యమని నిర్ణయించిన విషయమునే ప్రధాన న్యాయాధీశుడు న్యాయ కేషగిరి అయ్యగుగారు రాజ్య కార్యనిర్వహణ కృత్యమని నిర్ణయించిరి. న్యాయమూర్తులకు రాజ్యకార్య నిర్వహణ కృత్యమైనను న్యాయ విమర్శమని శోచినపుడు క్లిష్టమైన కారణముల నాపాదించుకొని దానిని రద్దుచేయకుండుట ధర్మ విరుద్ధము. నేరారోపణము నాపాదించిన 20 వ్యాసములందు న్యాయమూర్తులకు సమానాభిప్రాయము లేనపుడు వ్యాస విమర్శనమునకు గురియైన యధికారవర్గమునకు సముచితాభిప్రాయము గలుగునని నమ్ముట కేమియును సాధారము లేదు. ప్రధాన న్యాయాధీశుడు తెలిపినటులు పత్రికలు దేశోపకారమునకై పాటుపడుచున్న ను వాని నుండి ధరావత్తును గోరుటయందేమియును దండన భావము లేదని అడ్వకేటు జనరలు శ్రీనివాసయ్యంగారు చేసినవాదము వింతక దోచగలదు. కొన్ని పత్రికలనుండి ధరావత్తును కోరుటయును కొన్నిటి నుండి కోరకుండుటయును నివాదమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. న్యాయమూర్తుల తీర్మానము ముద్రణ యంత్రశాసన సూత్రములకు వారు తెలిపినటులు వ్యతిరేకము గాకపోయినను ప్రజాకాశాభంగమును గలిగించినది. శాసన నిర్మాతలనిశ్చితాభిప్రాయ మిదమిద్దమని తేలలేదు. పత్రికానిర్వాహకుల స్థితి దుర్భర మగుచున్నది. రాజ్యాంగములోని రాజ్యకార్య నిర్వాహక శాఖాధికారుల యభిప్రాయమునకును న్యాయ శాఖాధికారాభిప్రాయమునకును సంరంభ మేర్పడినది. అడ్వకేటు జనరలు శ్రీనివాసయ్యంగారు పాలకులు స్వరాజ్యాంగదోషమును ప్రతిఘటించుటలేదని తెలిపిరి. స్వరాజ్య ప్రధానావసరమును నాకొండ్రొచ్చెడి వ్యాసములు రాజదోహాభిప్రాయ పూరితములని నిర్ణయించిరి. న్యాయమూర్తులకును రాజ్య నిర్వాహకులకును భేదాభిప్రాయములు గల సందర్భ విషయమును పత్రికా నిర్వాహకులకు నిర్ణయించుట సాధ్యమా? పత్రికానిర్వాహకులను పెనుభూతమున లె వీక్షించుచున్న ముద్రణ యంత్రశాసనమును రద్దుచేసిన గాని పాలకులకు మనశ్శాంతి గలుగనేరదు. ఈ విషయమై ప్రచండమైన కలవరమును గలిగించిన బెజంటుగారు పత్రికా నిర్వాహకుల కృతజ్ఞతకు శాస్త్రులు. ప్రివి కొన్ని విమర్శనమునందు నైనను బెజంటుగారి ప్రయత్నములు సఫలములై పత్రికలకు బంధ విమోచన మేర్పడునని నమ్ముచున్నారము.

యుద్ధస్థితి

మహాలయమునకు గారణమైన యుద్ధము సంప్రాప్తమై 28 మాసములు గడిచినవి. యుద్ధ మారంభమై మూడవ యేడు ముగియక పోయినను మూడు మహా ప్రస్థానములు జరిగినవి. హిమా వృతంబులైన యూరపు ఖండమునందు యుద్ధ ప్రస్థానము మొదలు మొదలు నవంబరు మాసాంతమువరకు మాత్రము సాధ్యము. జర్మను యుద్ధాంగ మంత్రులు మొదటి సంవత్సరపు ప్రస్థానమునందే విజయము సాధ్యమని విశ్వసించిరి. కాని మూడు ప్రస్థానములు గలిగినను విజయ సూచనలు మాత్రము కనుపించుట లేదు. కిచెనరు ప్రభువు యుద్ధము మూడుసంవత్సరములకు ముగి

యనని యూహించెను. కాని జాబ్బిలాయుడు ఆన్ క్విత్తు మంత్రియైన పరాసుల మంత్రియను తెలిపినటులు మిత్రమండలికి విజయమునకు సోపానమేర్పడినను యుద్ధము త్వరగా ముగియునని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. ఇంకను రెండు ప్రస్తావనములు జరిగినగాని యుద్ధ పరిణామ కాలమును నిర్ణయించుట సాధ్యముగాదు. రుమేనియా మిత్రమండలిపక్షమున రణరంగమునందు జేరినపుడు యుద్ధము శీఘ్రముగ ముగియుననియును మిత్రమండలికి విజయము గలుగుననియును సామాన్యజనుల మానసంబులం దాశలు పొడసూపినవి. కాని జర్మనుల స్థితిగతుల నెరిగినవారల క్లిష్టభ్రమ గలుగలేదు. మిత్రమండలి పక్షమునకు పూర్ణమైన విజయము గలుగనిది యుద్ధమునాపుట పాపకృత్యమని ఇటీవల ఆన్ క్విత్తుగారు చేసిన ప్రసంగము వలన విదితమైనది. మిత్రమండలికి పూర్ణమైన విజయము గలుగుటకు జర్మనులకు మించిన సైన్యబలము యుద్ధసామగ్రిబలము మిత్రమండలిగావలసి యున్నది. ఆ బలములు మిత్రమండలి పక్షమున కధిక తరముగ గలవని వర్తమాన సంవత్సరపు ప్రస్తావనములవలన ద్రువపడినది.

పడమటి రంగము నందు మిత్రమండలికి గల ఫిరంగులు యుద్ధసామగ్రిలు వాయువిమానములు సైన్యనివహములు సాహస ధైర్యములు శత్రు పక్షమునకు లేవని విదితమైనది. అన్నిప్రాంతములందును మిత్రమండలి సైన్యములు ముందునకు బోవుచున్నవి. శత్రుపక్షమునకు మిత్రమండలికి వశమైన ప్రదేశములందొక దాని వైనను తిరిగి స్వాధీనము చేసికొనుట సాధ్యము గా లేదు. బాపాము పెరోనులకు నడుచుగల మార్గములోని సగము భాగము మిత్రమండలికి వశమైనది. మిత్రమండలి సైన్యములు పెరోనునకు 4 మైళ్ల దూరము నందును బాపామునకు 6 మైళ్ల దూరమునందును నున్నవి. శత్రుసైన్యమునకు రక్షక స్థానములైన గ్యుడెకోరు సైలిసైలి మిత్రమండలికి వశమైనవి. తొమ్మిది ఘాసములకు పూర్వ మారంభమైన వర్షన ముట్టడి క్షీణించుచున్నది. ఆ ప్రాంతమునందు పరాసులు క్రమక్రమముగా ముందునకు బోవుచున్నారు. ఈ విజయమునకు ఘాలకాణము పడమటి రంగమునందు మిత్రమండలికి గల యపారమైన యుద్ధ ద్రవ్యమని విదితమైనది. మిత్రమండలి గురిపించే ఆగ్నేయగోళ వర్షము సర్వసంహారమును జేయుచు విజయమునకు సాధనంబగుచున్నది. పడమటి రంగమునందు రమారమి 300 చదరపు మైళ్ల భూమి మిత్రమండలికి వశమైనది. యుద్ధతంత్రజ్ఞుడని పేరొందిన హిండ్లెబర్గర్ యధికార నిర్వహణమువలన జర్మనులకు విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగలేదు.

తూర్పు రంగము నందు మిత్రమండలి యవస్థానము పడమటి రంగమునందువలె సంతృప్తి కరము గాదని యూహించవలసి యున్నది. రుమేనియా యుద్ధరంగమునందు ప్రవేశించిన వెంటనే కార్పేథియను కనుమలనుదాటి ట్రానిస్వానియా యందు జొరబడి ముందునకు బోగలిగినది. జర్మను సేనాధ్యక్షులు ఫాల్కె హైన్ కార్పేథియ ప్రాంతములందును మెకెన్నను డోబ్రుజ్షయందును విజృంభించి రుమేనియా మార్గముల నరికి రుమేనియాను జైలయము సర్వియా మాంటిస్గ్రోలను వలె పరాభవింపవలయునని ప్రయత్నించిరి. డోబ్రుజ్షయందు బల్గేరియనులు జర్మనులు గలిసి ముందునకు బోగలిగిరి. కాని రుష్యనుల సహాయమువలన రుమేనియనులు శత్రు బలములను

ప్రతిఘటింప గలిగిరి. కార్పేథియను కొండలం దిపుడు ప్రీషియలు ఓయిట్జు, మాటియను కనుమల యందు జర్మనులకును రుమేనియనులకును ఘోరమైన సంగ్రామము జరుగుచున్నది. రుమేనియనులు రుష్యనుల సహాయమును బడసి శత్రు సైన్యములను ప్రతిఘటింప గలిగిరిని యుద్ధవార్తల వలన దెలియుచున్నది. తూర్పు దిశనుండి యును పడమటి దిశనుండియును రుమేనియాకు రాజధానియైన బుఖారెస్టునకు బోవు రైలుమార్గములను వశపరచుటకు శత్రు సైన్యములు ప్రయత్నించుచున్నవి. కాని ప్రయత్నములు సఫలములగు ననుటకు సూచనలు లేవు. రుమేనియనులు రుష్యనులు కలిసి డోబ్రుజ్ష సురక్షణమునకు ప్రథమము ననే ప్రయత్నములను జేసియుండిన మిత్రమండలి పక్షమున కీరంగ మధికత రానుకూలముగ నుండి యుండును. హావిజ్న కుత్తరమునందును కోవెలునకు, దక్షిణపూర్వమునందును డోర్న వటకు దక్షిణమునందును రుష్యనులకును జర్మనులకును ఘోరమైన యుద్ధము జరుగుచున్నది. రుష్యనుల పక్షమునకే విజయము గలుగుచున్నటులు యుద్ధవార్తలవలన దెలియుచున్నది. తూర్పురంగమునందు మిత్రమండలికి పడమటి రంగమునందువలె సంపూర్ణమైన విజయము గలుగకుండుటకు గల యాటంకిము అపారమైన యుద్ధ ద్రవ్యములు లేకుండుట యని గ్రాహ్యమగుచున్నది. రుష్యనులకు మిత్రమండలికి పడమటి రంగమునందువలె నపారమైన యుద్ధద్రవ్యములు లభించినపుడు విజయము మిత్రమండలికి సులభసాధ్యము గాగలను.

దక్షిణమునందు గ్రీసుదేశ తాటస్యము సంక్లిష్టముగ నున్నది. వెనిజియా పక్షమువారు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నారు. రాజగారి పక్షము ప్రతికూలముగ నున్నటు లూహింపవలసి యున్నది. ఈ ప్రాంతమునందు మిత్రమండలి పురోగమనమునకు గ్రీసుదేశపు సుదిగట్టి ప్రతిబంధకముగ నున్నది. అయినను సర్వియనులు పరాసులు మొనాస్టిరు ప్రాంతములందును బిటిషు సైన్యములు డోయిరను ప్రాంతములందును ముందునకు బోవుచున్నవి. బల్గేరియనులు క్రొత్త సైన్యములను నీ రంగమునకు జేర్చుచున్నారు. ఉత్తరమునందు గల రుమేనియను రుష్యను సైన్యములకును దక్షిణమునందు గల సోనియామండలి సైన్యములకును సంయోగము కుదరునంత వరకును నీ రంగమునందు మిత్రమండలికి స్థాయి చిక్కుట దుర్లభము. ఇటీవల రంగమునందును ప్రస్తావనము మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నది. మూడవ ప్రస్తావనము సకల విధములను మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నది. నవంబరు మాసం తపు స్థితివలన రాగల సంవత్సరపు ప్రస్తావనము నిర్ణయింపబడును.

దీ పా వ లి

ఆ. మంచివారి కెల్ల మంగళప్రదలయ్యుఁ గల్గుటలకు మేలు గానియట్టి తనపు తెన్ని యైనఁ దాల్చి లోకములకు సేమ పెల్లప్రొద్దుఁ జేయు దివు.

విశ్వేశ్వరుని యనంతములైన లీలా విలాసంబులు లోక పరిణామమునకై పరికల్పితములు. లోక పరిణామమునకై శిష్ట సంరక్షణము దుష్ట సంహారము పరమ సాధనములుగ భగవంతుడు పరిగ్రహించి విశ్వ వికాసమును జేసెడి విధము విశ్వమునందు గోచరము. దశావతార చరిత్రమునం దీవిషయ మతి విచిత్రముగ ప్రతిపాదితము.

శ్రీ మహావిష్ణువు లోకమునందు ధర్మము లుత్తమైపుడు ధర్మ సంస్థాపనార్థమై యవతరించిన విధము పురాణములందు మనోహరముగ వర్ణింపబడినది. నరకాసురాది దనుజసంహార మీ భావమునకు నిదర్శనము. దశావతారములందును మహాపురుషుల జీవితంబులందును ప్రతిబింబితమైన యీ ధర్మము సకల మానవుల జీవితంబులందును జీవ వికాసాబురకు ప్రమాణముగ నున్నది. ఏ యుగమునందో శ్రీ కృష్ణుడు లోకకంటకుడైన నరకాసురుని నధించిన యుదాత్తము దీపావళి రూపమున నేటికిని హిందువులు స్మరించుచున్నారు. భగవంతుడు మూడు లోకములందును పొడదగిన దేదియును లేకున్నను నిత్యమును కర్మబద్ధుడైనటులు గీశోపదేశమువలన విదితమగుచున్నది.

మే పాథాస్తి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషుకించక నా నవాప్త చవాప్త్యం చర్తవిన చ కర్మణి.

జీవిత పరమార్థమును సాధించుటకు మానవులును నీశ్వరునివలె నిత్యము కర్మ పరతంత్రులై మెలగుట యవసరము. మానవులు జీవిత పరమార్థమును సాధించుటకై శిష్ట సంరక్షణమును దుష్టభావ సంహారమును సాధనము లని మహానుభావుల జీవితములు చాటుచున్నవి. శ్రీకృష్ణుడు కర్మపరతంత్రుడై రాజసభావమును బూరి తామసగుణ భూయిష్టులైన నరకాసురాదులను సంహరించి లోకమునకు చుగళమును ప్రసాదించెను. మారపు లోకమునందు జీవయాత్రయందు విజయమును బడయుటకు తామసమును పరిత్యజించి కర్మ పరతంత్రులై రాజసగుణము నారాధించుట యవసరము. రాజసగుణము మానవులను వారి సంస్కారమునకు సదృశముగ కర్మ పరతంత్రులను జేయుచున్నది. శూరులైన శ్రీకృష్ణాదులు రాజసభావ ప్రేతులై దుష్టులను శిక్షించి లోక కల్యాణమునకు దోడ్పడిరి. తత్త్వమైన శంకరాదులు ధర్మజ్ఞానమును లోకహితార్థమై ప్రసాదించిరి. పండిత శ్రేష్టులైన బాణభట్టాదులు విద్యాసంపదను లోకవికాసమునకై సమర్పించిరి. శ్రీమదుత్తరైన లక్ష్మణ పుత్రులు ధనసహాయమును జేసి ప్రహసాఖ్యమునకు దోడ్పడిరి. ప్రజలు కర్మయోగపరతంత్రులై భూభంగుల లోకకల్యాణమునకై వాటి జీవితములను వినియోగపరచి చరితాన్త లగుచున్నారు. ఆ తత్త్వము దీపావళి పండుగయును బోధించుచున్నది. తామస రాజియైన నరకాసుర సంహారము వలనను ద్వాపరయుగమునందు లోకమున కుపకృతి యేర్పడినది. శిష్టభావ సంరక్షణమును దుష్టభావ సంహారమును శ్రీ కృష్ణునకువలె కొలదియై గొప్పయై సకల జనులకును సాధ్యము, స్వయంవికాసమునకును లోక కల్యాణమునకును నరకాసుర సంహారము సకలజనులకును కర్తవ్యము. వర్తమాన యుగమునందు నరకాసుర సంహారమునకు విజ్ఞాన వ్యాపనమే ముఖ్యసాధనము. నరకాసుర సంహారమును సూచించుటకై దీపావళి పండుగయందు దీపావళిలు సురుచిరముగ వెలుగుచుండును. మానవుల నావహించిన యజ్ఞానాంధకారమును బారద్రోలుటకై మనుజుల హృదయములందు విద్యాదీపములు వెలుంగవలయును. మానవుల మానసంబులందు జ్ఞానదీపంబులను ప్రజ్వరిల్లజేసి యజ్ఞానాంధకారమును బాపుటయే దీపావళి పండుగవలన మనము గ్రహించదగిన పరమార్థము. ఆ పరమార్థమును సాధించుటకు విద్యావంతులు విద్యను శ్రీమంతులు సంపదలగు సేనానిరతులు కాలమును సమర్పించి ప్రజల హృదయంబులందు జ్ఞానదీపంబులను ప్రజ్వరిల్లజేసిన నరకాసుర సంహారమే దీపావళి ఫలము గలుగ గలను.

వార విశేషములు

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు.

సాహిత్య రాయాంధ్ర నిఘంటువును నిర్మించుట కవసరమైన సాకశులను పండితులను నియమించుటకు గతించిన శనివారమునందు సాహిత్య పరిషత్తునందు నిఘంటు నిర్మాణ సంఘముకూడినది. నిఘంటు నిర్మాణ విషయమై ప్రపంచమైన చర్చయినది. ప్రస్తుతము పండితులను నియమించుట యావ సాకశులను మూలము నియమించుటలు నిర్ణయింపబడినది. సాకశ పదవికి నిర్ణయించుటకై దరఖాస్తు దాన్లు నుండి అయిదువేలై ఆంగీకరింప బడినవి. నిఘంటు నిర్మాణమునకు ప్రభుత్వమున సాకశు లవసరమొ పండితు లవసరమొ అనుభవము వలనను తేలవలసి యున్నది. పండితు లవసరమని కొందరు గట్టిపట్టు పట్టినను శబ్దజాలమును గూర్చుటకై సాకశుల వలన వధికమైన ప్రయోజనము గలుగునని సభ్యులు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానానుసారముగ నిఘంటువుపని సాగునని నమ్ముచున్నాము.

రోడ్డుగారి పరిత్యాగము

పరాసు దేశము నందు రోడ్డు అను సుప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు గలడు. ఆయన నిర్మించిన చిత్రములకు విశేషమైన విలువగలదు. ఆ చిత్రకారుడు చిత్రకళను గురించి చక్కటి పుస్తకమును వ్రాసెను. చిత్రములను నిర్మించి ధనము నాస్తిం చెను. నుంచి సాధమును నిర్మించెను. ఆయన తన ద్రవ్యము ను పుస్తకములను చిత్రములను సాధమును మాతృదేశమునకు సమర్పించుటయే తన విజ్ఞానమును జీవితమును దేశాధీనము చేసెను. ఇక ముం దాయక చేసెడి పను లన్నియును దేశమునకై వినియోగించును. పాలకానుమతిని బడయక నేపనిని జేయనని శపథము చేసెను. పరాసుల నావహించిన దేశభక్తికి రోడ్డు యుదంతము నిదర్శనము.

ఆంధ్రసాహిత్య సభ

కృష్ణా నందలములోని కోమలనందు సాహిత్య సభ రాగల నందరు మానమునందు గూడగలదు. ఇంతవరకును వ్రాంధ్ర సాహిత్యసభయమునకై ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు ఆంధ్రపరిషత్ సభ్యులను కలపు. సాహిత్యసభయమునకై మరొక సంఘమును స్థాపించుటవలన విద్యావంతులందు దినదిన ప్రవృద్ధి మానచుచున్న ఆంధ్రసాహిత్యసభయము వ్యక్తమగుచున్నది. ఆంధ్ర సాహిత్య సంఘాపయోగము సిద్ధాంతమునందుకలె రాష్ట్రనిర్వహణమునందును ప్రసిద్ధిపడెనని సాహిత్యసభయమునకు రోడ్డుగారి నిశ్చయించుచున్నాము.

సంగ్రహసభలు.

వస్త్రమాన భారంగ్రామమువలన లోకమునకును ముఖ్యముగ యూరపు రాజ్యములకును గలిగిన యపారమైన నష్టమును నిర్ణయించుట యసాధ్యము. గతించిన రెండు సంవత్సరములందు సంగ్రహములందు 60,00,000 మృతినొందిరినియును 60,00,000 పిల్లలంగులై కనియును నిర్ణయింపబడిచున్నది. ఇంతవరకును మహాయుద్ధమునకై రూ.15000,00,000 వ్యయమైనదని నిర్ణయింపబడుచున్నది. యుద్ధమునందు రత్నవస్తువులు పండితులు శాస్త్రజ్ఞులు కళాకారులు ప్రజావీరులు మృతి నొందిరి. యుద్ధమునందు మునిగి తేలుచున్న రాజ్యవాసులకు వికాల భావములు పోయి సంకుచిత భావ మేర్పడినది. దుఃఖి పంపకలకు గానంబడెన మహాసంగ్రామమువలన లోకమునకు యుద్ధముచేయుచున్న రాజ్యములకు గలుగగల ప్రయోజనము భగవంతున కెంత.

బల్లారి సభ

ఆగ్రానియును గూడిన బల్లారిమండలసభ కృగాన నాధిపత్యమును వహించిన ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారు గూతన మార్గము నవలంబించినటులు తెలియుచున్నది. ఇంతవరకును సభాధ్యక్షుడు ఆంధ్రమునందు పేర్కొనెన ముఖ్య న్యాయమును క్రొత్తలకు నుకు పట్టువటులు చదువుటయును సభాధ్యక్షుడు వంటి చిన్నానమును జేయటయును నాచారమైనది. గోవిందరావువయ్యగారు రాజకీయసభ్యులమును జేయు నాచారమును వదిలి ఆంధ్రవిద్యాసమును విపులముగ జేసెను. ఈయనాచారమును ప్రజావంతు లవలంబించుట వలన కొంత యువశక్తి గలుగగలదు. మండల విషయములకు సంబంధించి చిన్నను వివిధ పరవాతను సభాధ్యక్షుల తెలిపెడి యభిప్రాయములయందు విలువయుండును. ఆ యభిప్రాయములు కేవలము గతానుగతములు గాకను సభయందు చర్చించిన విషయములకు సంబంధించి యుండును. ఈయగ్రావలంబమునకు కొంత లోప మున్నను లాభ మధికముగ నుండునని ప్రోచుచున్నది.

వృత్తాంతములు

సామ్రాజ్యశాసన సభలో సర్ జేమ్స్ డు జాలేగారు అధిక సభ్యులుగా నియమింప బడిరి.

సర్ ఖాన్ సాహేబు అను 17 వ ఆక్టివ్ నేషనలిస్టు సైనికోద్యోగికిని పరాక్రమ. పతక మొసంగబడినది.

4వ తేదీని గుంటకలు బెజవాడలమధ్య 296.8 మైలు వద్ద మిక్సెడు మెయిలు పట్టాలనుండి తొలగిపోయినది.

అక్టోబరు 14 వ తేదీతో నంతమగు! వారమునందు 7564 మంది ప్లేగువ్యాధిగ్రస్తలి వారిలో 5669 మంది మరణించిరి. చెన్నపురి రాజధానియందు 358 మరణములు.

మైసూరు ఏప్రిల్ నెలలో జరుగు ప్రతినిధిసభకు మండలాధికారు లాహ్వనింపబడరు. అచట ఆదాయవ్యయ పత్రమును మరొకొన్ని విషయములును చర్చింపబడును.

బంగాళీ పటాలమువారు మొగలుసిరాయి మీదుగా రైలుబండిలో కామరాజు వెల్లిరి. ప్రజ లతృప్తిహామితో స్వాగత మొసంగిరి.

కలకత్తాయందు మిట్టుటూ అను ఒక జపానీయు నావికుని యొద్ద రెండు రివాల్యూరులను, తోటాబును గలవని రాజధాని పేజిస్త్రీలుగారు విచారించి ఆతనికి 6 మాసముల కఠిన శిక్ష విధించిరి.

వడ్డాది వీరరాజులుపంతులుగారు భీమునిపట్టణ పురపాలక సంఘ సభ్యులుగను, వారణాసి చంచయ్యశాస్త్రిలు గారు తిరుపతి పురపాలకసంఘ సభ్యులుగను, జే. నూదరల్యాండుగారు విజయనగర పురపాలక సంఘ సభ్యులుగను, నియమితులైరి.

సుక్కులలో సివిలు సర్జనుగానున్న జి. టి. హింగ్ రసీగారు హైస్కూలు సహాయాధ్యాపకుడగు ఆల్బీర జాగారికి అన్నతలేనిదే ఆపత్యపు సర్టిఫికేటు నిచ్చిరిని ధ్రువపడినందున బొంబాయి దొరతనమువా రతనిని పనిలోనుండి తొలగించిరి.

17 వ ఆక్టివ్ నేషనలిస్టు డగు జమీందార్ వడీర్ ఖాన్ అను హిందూదేశ సైనికోద్యోగి 1915 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 16 వ తేదీని యుద్ధమునందు తా నే ముఖ్యసేనాధిపతిగ నుండి శార్యపరాక్రమములను ప్రకటించినందున అతనికి యోగ్యతా పతక మొసంగ బడినది.

అక్టోబరు 18వ తేదీని లాహోరు సి. వి. డి. ముఖ్యోద్యోగులు కమారులోని మాల్వీఅబ్దుల్ ఖాదర్ అను స్వీడరు కుమారుడు మాల్వీ మహియుద్దీను అహమ్మదు బి. పి. అను వతనిని దేశరక్షణ శాసనముక్రింద బంధించి ఆతని ఇల్లు సోదా చేసి కొన్ని పత్రములను కాగితములను తీసికొనిపోయిరి.

బర్మాలోని కాంగుయాంగనువద్ద నిటీవల దొంగలుపడి 9 వేల రూపాయలు పోయినవి. దొంగతనము జరుగుచుండగ జిల్లా పోలీసు నూరింటెండెంటుగారు వెల్లి దొంగలమీద తుపాకీవేసిరి.దొంగలలోనొకడు చనిపోయెను.ఒకనికి దెబ్బలు తగిలినవి. అక్కడ దొంగతనము చేసిన పది మందియు దొరకిరి.ఆస్తియు దొరకినది. అసలు దొంగలు పదిరెండు మంది గలరు. వారు తక్కినవా రెద్దరు దొరకలేదు. పారిపోయిరిని పట్టుబడిన దొంగలు తెలియజేసిరి.

రోడ్డు విద్యాధివేతనములపై హక్కు జర్మనులకు లేకుండచేయుట కుపపాదించబడిన రోడ్డు విషయపు బిల్లును రెండవ పర్యాయము కామనుల సభలో చదువునప్పుడు జర్మనులనుండి తొలగింప. నూచింతబడిన విద్యాధివేతనములలో నొకదానిని హిందూదేశమున కిచ్చుటను గూర్చి విచారించుటకు బ్రిటీషును పిలిపించి యోచింపవలయు నని యేట్ గారు నూచించిరి.

చెన్నపురియందలి చింతాద్రీపేటలోని బియ్యపు మరయందు పనిచేయుచున్న కుక్కుస్వామిపెట్టి యనునతడు, 40 దినముల క్రిందట 20 యేండ్లకన్నను వివాహము చేసికొనెను. భార్యభర్తల కిద్దరకును పునస్సంధానము కాలేదు. ఇట్లుండ ఆమె ఇటీవల నొకనాడు ప్రసవించెనట. ఆమెకేడో రోగము వచ్చినవని పురిటిగదిలోనికి అత్తవారు అట్లుని వెళ్లనియ్యలేదు. పోలీసువారు సంగతిసందర్భములను విచారించుచున్నారు.

ప్రపంచ వార్తలు

ఎంతటి మేధావియైనను పేరు నెట్టి యగువరకును గౌరవమునకు పాత్రుడు కాజాలడు.

యుద్ధమువలన నిపుడు ఖయిదీలుగా పట్టుకొనబడిన వారు అన్ని దేశములలోను 5,000,000 మంది యున్నారు.

మిసు ఎలెను లీగారు కేమ్బ్రిడ్జిలో 10గంటల 17 నిమిషములలో 86½ మైళ్ళనీడిరి. శ్రీలలో నిట్టిదినా రిక నెవ్వరును లేరు.

మిత్రమండలివా రిప్పటివరకు 1,071,000 చదరపుమైళ్ళ శత్రుదేశము నాక్రమించిరి. శత్రువులు 1,67,000 చదరపుమైళ్ళను మాత్రమే పట్టుకొనిరి.

‘లండను ఓపరావహాను’ అను నాటకశాలవారు నాటకశాస్త్రవిదులకట్టిన పేరు బల్ల 249 అడుగులపొడుగును 10 అడుగుల వెడల్పును గలిగియున్నది ఇంత నెట్ల పేరు బల్లను ప్రపంచమున మరె యెవరును కట్టించలేదు

నార్వేలో మతభేదములుగా శ్రీలను నియమించుకొకచట్ట ముమోదించబడినది. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యమును శ్రీలకు పాశ్చాత్యదేశములలో నార్వేవా రొక్క రే యిచ్చిరి. శ్రీలకు నియోజన స్వాతంత్ర్యమియ్యబడిన దానికిది మొదటిఫలితము. బ్రామువేలు సతిగారు మొదటిసారి నేపకవై నెక్కిచుత బోధచేసిన నారీచుణి.

గొప్పవారు చనిపోయినపుడు పతాకములను జండా కొయ్య వైభాగముననుండి కొద్దిగా క్రిందికి దింపెదరు. ఈ యాచారము విజయము కలిగినపు డారంభమైనది. ఒకరాజు నింకొకరాజు గెలిచినపుడు గెలిచినవారి పతాకము వైభాగముననుండుటకు ఓడినవారు తమ పతాకమును క్రిందకుదింపెదరు. ఇది వివయనూచకము. అటులే మృతిబొందినవారు మరణమునకోడినవారగుచున్నారు. కాన మృత్యుదేవత పతాకము వైగా నెత్తబడుటకు మృతినొందినవారి పతాకమును క్రిందకు దింపెదరు.

సారాబట్టిలలోని తోళ్లను నునుపు జేయుకర్మాగారములలోను అద్దుసిరానుచేయు యంత్రశాలలలోను పనిచేయువారికి శ్వాసకోశవ్యాధు లుండవు. ఒరెంపైను యంత్రశాలలలో పనిచేయువారికి మేహవాతపు కీళ్ళనొప్పులుండవు. రాగి గనులలో పనిచేయువారికి ప్రైపాయిడుజ్వరములు రావు. గొర్రెలనుకాయవారికి ఆరోగ్యము బాగుగా నుండును. లవండును ప్రోగుచేయువారికిని బట్టిపెట్టు వారికిని వరముల బలహీనతయు తలనొప్పియునుండదు. సముద్రయానమునలె లవండరు పని శరీరము నంతను చక్కబరచును. నగుల బలహీనత గల వారు ఆరోగ్యముకొరకు ఉచితముగ లవండరు పనులను చేసెదరు. ఉష్ణగనులలో పనిచేయువారి కెక్కుడుకు జలుబుచేయదు. వారు శీతకాలమున గూడ పలచని బట్టలనే కట్టుకొందురు.

సెప్టెంబరు నెలనుగూర్చి చాల లోకోత్తలును మూఢవిశ్వాసములును వివిధ దేశములవారికి గలవు. సెప్టెంబరులో నూతు లెండిపోవుటయో వంటెనలు కొట్టుకొని పోవుటయో జరుగునని పోర్చుగీసువారుందురు. సెప్టెంబరులో వానగురిసిన ముందుసంవత్సరమున పంటలు పండవు. కరువువచ్చునని ఆమెరికా వారందరు. సెప్టెంబరు నెలలో నురుమురిమిన మరుచటి సంవత్సరము చేలును నెట్లును ఫలించును. నెలవధ్య మూడు దినములైన వరుసగా గాలి వీచున్నచో వర్షము లధికముగ కురియునని ఇంగ్లాండువారుందురు. సెప్టెంబరులోని వాన పంటలకు మంచిదేగాని వ్రాక్షతోటలకు ధ్వంసముచేయునని పరాసు స్పెయినుతోటలవారు రందురు. సెప్టెంబరు 21 వ తేదీని మంచివాన కురిసినచో పండులకు గొర్రెలను కాకుగా బలనియుండును గాని అంతటినుండి వర్షకాల మారంభమగును. వర్షకాలపు చీకటి రాత్రులారంభమగునుగాన ముందు జాగ్రత్తగ ఇంగ్లాండు క్రొవ్వొత్తులను కొని నిలువయుంచు కొందురు. సెప్టెంబరు 20, 21, 22 తేదీలలో దక్షిణగాలి వీచినచో వరుసగా మూడు నెలలు చక్కని ఎండ గాయును. అట్లుగాక ఆతేదీలలో వానగురిసినచో వర్షకాలమున నొకదినమునపైన సూర్యరశ్మి యుండదు.

యంధ్రవార్తానంగ్రహము

పడమటి రంగము.

గతవారమునందు పరాసు ముఖమునందు వలె ఆంగ్లము ఖమునందంతపురోగమునను గోచరించదు. ఆంగ్లము ధీపవేలు నకు దిగువభాగమునందు గల రెండుకందక శ్రేణులను వశపరచుకొనిరి. ఆల్బర్ట్ బాపూము మాగ్నము లా-బోపులమధ్యను కూడ ఆంగ్లములకు కొంత పురోగమునను కలిగినది. బెల్జ్-ఎక్ సాంటరు సమీపమునందు పరాసులు శత్రువులను ముట్టడించి జనరుమంటు కుగ్రామమును పట్టుకొనిరి. సెయిల్ సెయిల్ సెలు గ్రామము పరాసులవశమైనది. సోముతటము దక్షిణమునందు పరాసులకు కొంతపురోగమునను కలిగినది.

ఆంగ్ల ముఖము

ఆంగ్లముఖమునందు ధీపవేలునకు దిగువభాగమునందు ఆంగ్లము శత్రువుల నెదిరించి రెండు కందకశ్రేణులనుండి 200 గజముల దూరము వరకు శత్రువులను తరిమివేసిరి. ఆభాగము ప్రభుబురుజునకు ఉత్తరమునందుకలదు. ఫ్లెట్ హ్యూలిక్ బురుజుల యొద్ద ఆంగ్లములకు పురోగమునను కలిగినది. హ్యూలిక్ బురుజువద్ద సేనాపతి ఉత్తరమునకును పశ్చిమునకును వ్యాపించినది. అక్కడ 450 మంది ఖయిలీలు దొరకిరి. జర్మను లక్కడ అగ్నివర్షము కురిపించియు మరుగుచున్న ద్రావ కము వెదజల్లియు ముట్టడించినపుడు వారి కమితనప్రము క లిగించి ఆంగ్లము వెనుకకుగొట్టిరి. అప్పు డాంగ్లములకు 69 మంది ఖయిలీలు దొరకిరి. న్యూవెలు, సెయింటువాట్టు, విటుపెటు ఇ. వెసునకు ఈశాన్యభాగమునందును గల శత్రు స్థానముల మీద ఆంగ్ల లగ్ని వర్షము కురిపించిరి. పదాతిసేన ముట్టడించి శత్రుస్థానము లాక్రమించుకొనుట కిది యంతరార్పణమువలె నగవడుచున్నది. ఆల్బర్ట్ బాపూముమాగ్నమునకును, లె సార్సు నకును మధ్యను చాల ప్రదేశములందు ఆంగ్లములకు పురోగము నను కలిగి వారి సేనాముఖము బట్టి డి వాల్డెనకోరున కెదురుగ గాడి కొరుకుకు ఉత్తరమువరకును వ్యాపించినది. వాల్డెన కోరు గాడికొరునకు పశ్చిమునను గలదు. వన్ పాతము ఆంగ్లముల పురోగమునకును ప్రతిబంధక మగుచున్నది. ఆంగ్లవిమానములు శత్రుస్థానములకు వెల్లి వారిసామగ్రిమీదను, రైలు నేలమీదను ప్రేమనుభవములమీదను, ఆగ్నేయ గోళములను ప్రయోగించి రైల్వేను బోర్లతోయు చున్నది.

పరాసు ముఖము

గతవారమునందు పరాసు ముఖమునందు పురోగమునను విశేషము. బెల్జ్ పట్టణమునకు పశ్చిముననుగల బెల్జ్-ఎక్ సాంటరువద్దగ పరాసులు నిర్విఘ్నముగ నెదిరించి 1½ మైలు దూరమునందు జర్మనుల ప్రభు కందకశ్రేణిని వశపరచుకొని జనరుమంటునకుగ్రామమును ఆల్బినుకోరునకు ఈశాన్యభాగము నందుగల పంచవారను పరిశుభ్రము చేయు ఫలమును స్వాధీనము చేసికొనిరి. అల్బినుకోరువద్దను కల ప్రదేశమునందు జర్మనులు ప్రబలసేనతోయెదిరించి కందకములలో కొంతభాగమును తిరిగి స్వాధీనము చేసికొనిరి. కాని వెంటనేపరాసునారు ప్రతిఘటించి శత్రువులను తరిమివేసిరి. జర్మనులు పరాసుల నెన్ని సార్లు యెదిరించినను వారు తమ స్థానములనుండి వలించుటలేదు. సాంటరువద్దను పరాసులు జర్మనులను వెనుకకుగొట్టి జనరు మంటు ఆల్బిను కోరులకు మధ్యను గల నొక చిన్నవనమును ఆక్రమించుకొనిరి. అక్కడ పరాసులకు 110 మంది ఖయిలీలు దొరకొనిరి. పరాసులు సైల్ సెల్ సెలు గ్రామమును వశపరచుకొనిరి. సైల్ సెల్ సెలుగ్రామము మార్చెలు పట్టణమునకు ఉత్తరభాగమున లాబాపుసునెలునకు మధ్యను గలదు. సోము రెటమునకు దక్షిణమునందు లామిస్సాంటే, వైసెల మధ్యనుగల ముఖమున పరాసు లాక్రమించుకొనిరి. అక్కడ 250 మంది ఖయిలీలు దొరకిరి.

ఇటలీ రంగము

కార్నో ప్రభు! నందలి వెమూనియో ప్రస్థము మీద ఆస్ట్రియావారు యెదిరించినప్పుడెల్లను ఇటలీవారు శత్రువులను తిరుముచు వచ్చిరి. గొరిజియా యందును ఇటలీ వారికి కొంత పురోగమునను కలిగినది. సోహోపర్వతముమీది ఒక యురు జును ఇటలీవారు వారు దొమ్మిదేసిపట్టుకొని, శత్రువులు పట్టు బలతో నెదిరించినప్పుడు వారిని తరిమివేసిరి.

రష్యా రంగము

రష్యా రంగమునందు మాడుముఖముల తీవ్రయుద్ధము జరుగుచున్నది. లజ్కా-పట్టణము ప్రోషీకి ఉత్తరమున కలదు. ప్రోషీకి ఉత్తరమునందు కోమెలనకు ఆగ్నేయభాగమున కోరి ట్వి జా ప్రాంతముగలదు. ఈ ప్రాంతమునందును జర్మనీజాతు జీలకు దక్షిణమునగల దోర్నా వాట్లా ప్రాంతమునందును జర్మనులు అవస్థాంతమున కుపక్రమించిరి. కాని వారిని రష్యనులు ముందునకు రానియ్యలేదు. హోలిజు పట్టణమున కుత్తరమునందు బోష్నోవిసువద్ద ప్రచండయుద్ధము జరుగుచున్నది. రెంబర్గనకు కూర్మభాగమునందు 50 మైలుల దూరమునందు గల రొబోరో ప్రాంతమునందును తీవ్రయుద్ధము జరుగుచున్నది. కాల్సెథియా కనుమలందు మంచుపడుచున్నది.

రుమేనియా రంగము

రుమేనియా రంగమును రెండుముఖములగు విభజింపవచ్చును. బ్రాస్నివోవేయను ఆల్బున వర్షత ప్రాంతమునకు వలెషియా యనియు కాల్సెథియా వర్షత ప్రాంతమునకు మాల్డేవియా యనియు పేర్లు. మాల్డేవియా బుకోనినా ప్రాంతమునకు సమీపమునందున్నది. మాల్డేవియా యందు బోల్షెసు, బెకెసు, గిమిసు, ఓయిటజు, కనుమలు ప్రధానములు. వలెషియా యందు వల్కసు, రాటరుటరము, బోల్షెబర్గ, టామసు, వ్రెజ్జెలు కనుమలు ముఖ్యములు. వ్రెజ్జెలు కనుమ బ్రాస్ని పట్టణమునకు దక్షిణమునందు కలదు. వ్రెజ్జెలు పట్టణమునుండి రుమేనియా రాజధాని బుకరెస్టు బుఖారెస్టు పట్టణమునకు పోవు లోహ మాగ్నము కలదు. ఓయిటజు లోయ మాల్డేవియాకు వైర్బలి భాగమునందున్నది. వ్రెజ్జెలుపట్టణము రుమేనియా యందు సరిహద్దునకు పడిరెండుమైలుల దూరమునందు రుకారు, కింపొలింగు పట్టణములకు మధ్యనుకలదు. ఈకనుమల స్వాధీనము కొరకు ప్రచండయుద్ధము జరుగుచున్నది. బ్రాస్నిలువేనియాకు ఉత్తరభాగమునందు రుమేనియనులు వెనుకకు మరుచున్నట్లును, ఓయిటజు, బొజు కనుమలను, వ్రెజ్జెలునకు పడమటను కల తమ స్థానములను రక్షించుకొనుచున్నట్లును కనపడుచున్నది. రుమేనియా సరిహద్దువాలి రుకారువద్ద యుద్ధము జరుగుచున్నందున బోల్షెబర్గ కనుమ దక్షిణప్రాంతము మాత్రము రుమేనియా వశమందున్నట్లున్నట్లును. రుకారువద్ద రుమేనియనులు శత్రువులను తీవ్రముగ ప్రతిఘటించి వ్రెజ్జెలువద్ద శత్రువులకు చాలనష్టము కలిగించి తరిమివేసిరి. తరుణమునకు రష్యావారు సాహాయ్యము వచ్చుటవలన రుమేనియనులు శత్రువుల పురోగమునను వరికట్టి వ్రెజ్జెలుప్రాంతమునందు అవస్థాంతము ప్రకటించి, శత్రువులను తిరుముకొని పోవుచున్నారు. శత్రువులు పజాయను లగుచుండుటయే రుమేనియనుల అవస్థాంతమునకు నిదానముగవున్నది. జోనియాయుదు మార్పు కనుపించదు.

బాల్కనురంగము

బాల్కనురంగమునందు స్ట్రోమానది, సెరెసు ప్రాంతములందు ఆంగ్లమును, వద్దారునదీ ప్రాంతమునందు పరాసులును మెసాస్టరు ప్రాంతమునందు సర్వియనులును శత్రువులను తాకుచున్నారు. సెరెసు రైలువే ప్రేమనుమీదను దానికి పశ్చిమమునందుగల గ్రామములమీదను ఆంగ్ల శత్రువు లగ్నివర్షము కురిపించుచున్నది. డెమిరు పిస్సానునకు వైర్బలి భాగము నందుగల బున్దుకు గ్రామమును ఆంగ్లము ప్రవేశించి శత్రు సేనను తరిమిరి. మెస్టు నదిమీద ఒకపట్టణమునందలి గంతెనను ఖీరంగులు బాదుచున్నది. వద్దారునది కుడికట్టమీద శత్రువుల యుద్ధము జరుగుచున్నది. అక్కడ నాలుగువందల గజముల కందకములను పరాసులు పట్టుకొనిరి. కెర్నానది ప్రాంతము నందు సర్వియనులు శత్రువులను తరిమివేసిరి. జోబ్రోవాళి, సాకోలు ప్రాంతములందుగల బల్గేరియా స్థానములను సర్వియను ముట్టడించి విజయములను గాంచుచున్నారు.

తురుష్క రంగము

ఇర్జింగానునకు, వైర్బలిభాగమునందు 40 మైలుల దూరమున సుడియా వర్షతముమీద కురుస్సులు ఏనుపర్వాయములు ముట్టడించినప్పుడు రష్యనులు వారిని తరిమివేసిరి.

దీపావళి పండుగ బహుమతి
మంచినయము! నేనవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి అల్లెలార్పాటమున కోర్కని కోడండ్రప్రలాపము అను గ్రంథముకటి ఇనాము.

మేలైన జిపాక పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతము పంచలు తగ్గించియున్నాము. వాచకలారా! శృంగారమున్న సాగరీకతయున్న గల మేలైన అనల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచున్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళువర్నం, ఇత్యాది రంగులు గలవి. బ్లాఫునీయమైనవి, త్వరపడుదు. 5క్షమారనిడివిన్ని 2క్షమార వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0 పంచ 1కి తపాల ఖర్చులు. ... 0-4-0 (536) చిరునామా:- రాజలక్ష్మి కంపెని, 3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

ఇండియన్ మెయిల్ లివరు వాచ్
5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.
చక్కని గొలుసుతో నెల 3-0-0 పోస్టేజి 0-4-0.

ఇది మా కొంతకే నిద్రపరపబడినది. కావున నెవరివద్ద నుండదు. నెల స్వల్పమైనను ఫలవర్ధి కమని యనుభవమున తెలియును. దృఢమైన సామానులచేత చేయబడి డెస్టు ప్రూఫ్ అను గ్లాసుడూ ము కలిగియుండుటచే చాలకాలము నిలవక తృప్తికరముగ పని చేయును. గడియారుము నెట్టువై ఇండియన్ మెయిల్ అను పేరుండును. నెట్టులోపల గ్యారంటీ పత్ర మలికించి యుండును. ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుడూము లేనిది నెల 2-8-0 చిరునామా:- సుపీరియరునాచ్ కంపెని. పోస్టుబాక్సు నెం 167 మదరాసు.

ఇనాంసామానులు 50! ఇనాంసామానులు 50!
అనేక యోగ్యతాపత్రికలు పొందియున్న విజ్ఞప్తి

రా.జా.సు.ంద.రి.రో.జా.

వెంక్టకలు వెరుగు పరక తైలము 50 విధముల ఇనాము సామానులతోడదే 1-కి రూ. 1.0-0 మాత్రమే. వెంక్టకలురాలుట మానును. ఈ లోకప్రసిద్ధమైన తైలముకు కొంచెముగా చేతిలోపోషికిని వాగుగారాచి తల వెంక్టకలకు చదుముకొనిన చుట్టుప్రక్కలనుండు యింటివాళ్లకు వాసన యూహించుచు. ఇది శరీరముయందు ఉష్ణమును తగ్గించి కంటికి చురుగునిచ్చును. ముఖమునకు కాంతియు, జేరమున కారోగ్యమునిచ్చు తైలమిదితప్ప నేనొకటిలేదు. ఇది ఆహారము ఆయుుతో తయారు చేయబడినది. పరీక్షించిన తెలియును.

ఇనాముసామానులు వివరము.

శ్రీలుఫరించు తలసూదులు 6, జర్మనుసిల్వరు కుంభము 1, అద్దము 1, తాంబూల మూతలు 30, పట్టుతోముఖం 1, సువాసనగల నెంట్టుబుడ్డి 1, చిల్లరీలు 6, సువాసనగల అల్లెనీళ్లి 1, గంధపుటిళ్లి 1, శ్రీల కాటుకబరికే 1, మొత్తము సామానులు 50. ఒకసారి 3 మిడ్లు కొనువారికి ఒక లవండరు తైలపు బుడ్డియు 6 మిడ్లు ఒకసారి కొనువారికి యినాముసామానులు పంపక రాసోపుగడియారుమును పంపుచును.

ధైర్యలక్ష్మి అండ్ కంపెని. 3, ఇరుళప్పన్ వీధి, మదరాస్.

విదేశ వార్తలు

“వైద్య” యన యుద్ధకాళిలోను నుత్తి మూడు
దస్త్రాయుధాలలోను గ్రీసు జాతీయ వాతావేన నిర్మింపబడినది.

యుద్ధాంశము నుండియు జర్మనులు దచ్చివారిని
25 స్త్రీమరులను ముంచిరి.

గ్రీసురాజుని జర్మనీకివచ్చునె యొకరు చక్రవర్తి కోరిగా
నామె నిరాకరించినదట.

జాప్తిచక్రవర్తిగారి కృత్యపుత్రుడు, వైద్యసాహాయ
సంఘమునకు 15 వేల రూపముల నిచ్చిరి.

లండనులోని ప్రాచీనభాషా పాఠశాలకు డాక్టరు
థేరిసరాసుగారు వైద్యులుగా నియమింపబడిరి.

జర్మనీలోని క్రుష్క కర్మాగారమువారు తమదేశము
లోని స్త్రీమరుల కంపెనీలో నొక వాటాను గొనిరి.

స్త్రీలను నార్వేవారి స్త్రీమరుల జర్మను సబుమేరెను
ముంచిరి. కాంగల్ను నార్వేస్త్రీమరుల సబుమేరెను ముంచిరి.

“మార్కెటర”ను రుష్యావారి స్త్రీమరులను, “బిస్టిట్జా”
యను రుషేనియా స్త్రీమరులను, “వేల్సు ప్రెస్”ను ఆంగ్ల స్త్రీమరులను
సబుమేరె నులు ముంచిరి.

ఇంగ్లండులోని ప్రాచీన పరగణాయందు చెప్పలుకుట్టు
కొని జీవించుచుండిన దేవికు పోలియను నతడు 32,273
పానులను ధర్మముల కీచ్చెను.

తూర్పు ఆఫ్రికాలో ఒక బిటిషు వైనికుని జర్మనులు
పట్టుకొని కిరెంజిండి చక్రమునకు విరచికిట్టి తుపాకితో
గాల్చి చంపిరి.

విశ్వక్త కార్యనిర్వహణమునకు గాను ప్రజలనుండి
బహుమానముల నెవ్వరును దీసికొనవలదని యుద్ధకాభాధి
కారులు ప్రకటించిరి.

యుద్ధాంశమునుండి ఇంతవరకు ఆంగ్లండులో
105000 మంది సేనలో చేరి. 50000 మంది నిరాకరింపబడిరి.
అనగా జనసంఖ్యలో 100 కి 21 వంతు ఆయినది.

ఆంగ్లవైద్యసాహాయ్య సంఘమునకు మేరీరాజుగారు
1000 పానులను, రాజుగారు 5000 పానులను అలెక్షాండ్రా
రాజుగారు 5000 పానులను ఇచ్చిరి.

ఆస్ట్రీయా ప్రధానమంత్రి కాంటుస్కాల్కుగారు భుజం
చు చుండగ సాంఘికకక్ష ముఖ్యుడొకడు తుపాకితో నతనిని
గాల్చిచంపెను.

జలాంతర్గాముల దుండగములను గూర్చి జనరల్ హిందె
స్మిత్తో యోచించగా అతడు ఆచర్య దురన్యాయమని నొక్కి
చెప్పెనని జర్మనుపత్రిక లన్నియు వ్రాయుచున్నవి.

120000 లక్షల మార్కులను యుద్ధ ఋణముగా నొ
సంగవలయునని రీచ్ స్టాక్ సభలో ఒక బిల్లు ప్రవేశ పెట్టబ
డినది.

యునైటెడ్ స్టేట్సులో కొన్ని నరకులను కొనుటకు ప
రాసు పాత్రామిక సంఘమువారికి 1000 లక్షల డోల్లర్ ఋణ
మిచ్చుట కేర్పాట్లుచేయబడినవి.

పిరియన్ లారీస్సా రైలుమార్గమునందు 50 బండ్లను
2 ఇంజనులను పెసిఫిక్ రైలులో వినియోగపఱచుటను గ్రీసు
వారు మిత్రులందరివారి కిచ్చిరి.

జర్మను సామ్రాజ్యములోని హేంబర్గులోని వర్తకులు
కాగితపు ధనము నంగకరింప మనియు, చెల్లుబడియంతయు
తెండి నగదుగానే యుండవలయు నని బలవంతము చేయు
చున్నారు.

233 పెట్టెల కిరంగి నుందును గ్రీసు దేశములోని
బంబుడుచుండగా మిత్రమండలియందొకరి వాని నిలిపిన సేనని
ఏదెన్న నిలేకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

పరాసు దేశమందలి ఆమెన్సుపురము మీద శత్రుసేనా
సము లాగ్నో యగోశములను ప్రయోగించినవి. సేనా ప్రాము
ఖ్యమైన నట్ట మేమియు పురమునందు కలగలేదు.

జలాంతర్గాములు నార్వేసముద్రములోనికి రాగూడదని
ప్రకటించుట జర్మనులతో విరోధము గల్పించు కొనుటయే
యనియు, అట్టిచర్య తాటస్థమునకు భంగకర మనియు
జర్మనులు ప్రకటించుచున్నారు.

రాజ ప్రభుత్వమువారు గ్రీసుదేశ సేనను సాధ్యమై
సంతకము తగ్గింప నిశ్చయించుకొనిరి. తెస్సాలిలోనున్న సేన
లను ఇతర రాష్ట్రములలోనికి బంపి తెస్సాలీని తటస్థముగా
నుంచుటకును ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుట.

గతసంవత్సరము రెడ్ క్రాస్ సంఘమునకు 10 లక్షల
పానులు వసూలయ్యెను. కాని ఈ సంవత్సరము “జాతీయ
దిన” విరాళములవలన నెక్కువ కూడినది.

లండనునందు శత్రువర్తకము సాగినీయకుండుటనుగూర్చి
విచారించి యేర్పాట్లు చేయుటకు నగరపాలక సంఘమువా
రొక ప్రత్యేకసంఘము నేర్పఱచిరి.

పూర్వము “ప్రాండర్” పత్రికా సంపాదకులుగా నుండి
ఖ్యాతినించిన డబ్ల్యు హెచ్ ఘడ్వల్ గారు మరణించిరిని
ప్రకటించబడినది.

ఉత్తరసముద్రమున ఈమధ్య ఒక ఆంగ్లజలాంతర్గామి
ఒక జర్మను క్రూసరును టాప్సెడోలో కొట్టెను. ఆ క్రూసరు
ఆతి కష్టములమీద దేశముఖమై పోవుట కడపటిపాది చూడ
బడినది.

శ్రీ జాప్తిసార్వభౌముడు పూర్వము విదేశ రాయబారి
సంఘముననుండిన కర్నల్ ఎల్క్విండ్ గారికిని, సర్ కృష్ణగుప్త
గారికిని, సర్ బోహంస్ డేగ్ గారికిని 21 వ తేదీని దర్శన
మొసంగిరి.

జాతీయసంఘనిధి నే యాధాముగాగల బెల్జియనులం
దలును బెల్జియనునం వైనను ఇంతకన్నడవైనను నిర్బంధముగ
జర్మను ప్రభుత్వ సేవచేయవలయునని - జనరల్ వాక్ బిస్సింగు
ఉత్తరపు లెచ్చెనని ఆంగ్లరాము విలేఖకునకు దెలియజచ్చినది.

బాల్కను రంగములం దంతటను మిత్రమండలిసేనలు
విశేషముగా నుండుటచే మెకెన్ సెనును, ఫాల్కెన్ హేనును
తమకు నూతనసేనలు సహాయముచుచ్చువఱకు యుద్ధ కార్యము
ను నిలిపివేసిరి.

మెసపొటేమియాలో పని చేయువారును ప్రయాణ
సాధనములను సరిగ్ నుండక పోవుటచే టపాలు ప్రస్తుతము
సరిగ్ చేరుటలేదు. త్వరలో నీలొపము చాలవరకు తొల
గించుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది.

జర్మనుల రాజధాని నగరమగు బెర్లిను నగరమునందు
గ్రహణీకృద్ధి పొందుచున్నదట! తత్కారణముచే ప్రజలు
పరిశ్రమముగ నుండవలసినదని పోలీసువారు మందలించుచు
న్నారు.

అలెక్షాండ్రా రాజీకి గులాబితోటలం దెక్కువ యిష్టము.
ఇంగ్లండులోని సాండ్రంగమునద్ద మంచి గులాబి తోటలు
గలవు. అక్కడి తోటలవిషయమై ఆయన యెక్కువ శ్రద్ధ
పుచ్చుకొనుచున్నది.

గ్రీసులోని రైలువేలను మిత్రమండలి వశపరచుకొనిరి.
కావున ఏదెన్ననుండి లారిస్సాకు సేనను, నుండు సామగ్రిని
పంపుటలేదు. గ్రీసు రాజమారుడు 17 వ తేదీని వైకొంటు
గ్రే గారిలో ముచ్చటించెను.

తురుష్కుల వైపున పోరాడిన 150 మంది. పరిష్కా
ఖియిలను రష్యావారి రాదార్శముతో విడుదల చేసిరి. వాత్స
ల్యమువలన స్నేహభావము వృద్ధిపొందినట్లు ద్వేషము వలన
నెన్నటికి వృద్ధిపొంద నేరదు.

ట్రాఫల్డర్ దిన వర్ధంతి ఈసంవత్సరము అసాధారణ
ఉత్సవముతో జరిగినది. నెల్సను ప్రభువు శిలా విగ్రహమును
పుష్పమాలలతో నలంకరించిరి. ప్రస్తుత మహా యుద్ధమునందు
మరణించిన నావికా గ్రేసరుల జ్ఞాపకార్థము పుష్పమాల
లర్పింప బడినవి.

ఇటీవల అట్లాంటికు సముద్రమున జర్మను సబుమేరై
నులు స్త్రీమరులను ముంచుటచే నక్కడ ప్రయాణము చేయు
స్త్రీమరులు కేవులు హెచ్చినవి. సబుమేరైనుల మాదావడి తగ్గి.
నందున స్త్రీమరు కేవులు కూడ తగ్గినవని లాయర్సు స్త్రీమరు
కంపెనీవారు తెలియజేయుచున్నారు.

ప్రాన్సు ఉత్తరభాగమునందలి లిల్లిపట్టణమునుండి
ప్రజలను జర్మనీ తీసికొనిపోయి పనిపాటలు చేయించుకొని
నట్లుగానే బెల్జియములోని ఫెంటుపట్టణమునుండి 2000
మంది నిదివరకే జర్మనీకి తీసికొనిపోయిరి. పనిపాటలు చేయు
టకు నిరాకరించినవారికి ఖయిదుగాని జుల్మానాగాని విధింప
బడునట.

ఇంగ్లండునందు ప్రాచ్యభాషాభ్యసన సంఘ మొకటి కల
దు. కర్ణన ప్రభువు దాని కధ్యక్షులు. సంఘపుటాదాయము సం
వత్సరమునకు 10 వేల పానులు. ఇప్పుడు 1,50,000 పానులు కావల
సియున్నవి. ఇంతవరకును 10 వేల పానులవరకు జమయైనవి.
యుద్ధాంతరము ప్రాచ్య భాషాభివృద్ధిని చేయుటకై నీసా
ముఖ్యో యేర్పాట్లు జరుగును.

మనదేశమునకు ఇంగ్లండునుండి దిగుమతి యగు మల్లులు
మున్నగువానిలో చాలభాగము మాన్యుప్రురు, లాంకమైరుల
నుండియే వచ్చుచున్నవి. కూలిపని చేయుటకు స్త్రీలు దొర
కక మాన్యుప్రురులోని ప్రత్తియంత్రకాలలు పడియున్నవి.
ట్రాములను నడుపువనిలో చేరుటకై వందలకొలది పనుము
స్త్రీలు యంత్రాలయములను వదలిపెట్టి పోవుచున్నారు.

రుష్యా రణరంగమునందలి ఆస్ట్రీయా-జర్మనీ వైనిక్కు
లకు కెయిజరు చక్రవర్తి క్రింది సందేశము పంపించెను.
“శత్రువులు మరల తలపడకుండ గొట్టవలయు ననుమాటను
మరచిపోకుడు. మీలో నొక్కొక్కడు శత్రువులలో 3, 4
యోధులకు సమానులు. మన లోహప్రాకారము ముందర
శత్రువుల సేనాముఖము ధ్వంసము కావలయును.”

నావికులకు ప్రాణాపాయము కలుగునప్పుడును, తుపాను
మున్నగునవి పట్టినప్పుడును గాక ఇతరత్ర ప్రస్తుతము యుద్ధము
చేయుచున్నవారి సబు మేరైనులు నార్వేదేశపు తీరమునకు
రాకూడదని నార్వే ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. యుద్ధపు
టోడలకు దెబ్బలు తగిలినప్పుడు చేరువనున్న శత్రువుకు పోయి
మరమృతు చేయించుకొను హక్కు విస్సంధేహముగ కలదు.
అట్టి హక్కు లేదని నార్వేవారు చెప్పినయెడల తగిన జాప్తిచే
యబడునని “కోలిన్స్ జీటంగు” అను జర్మను పత్రిక వ్రాయు
చున్నది.

ఉచితము!

దీపావళి పండుగ బహుమతి.

మంచిసమయము: వేసవేల ఖర్చుపడినది: వెనుకదొరకవు

నాబ్యామైన పారిస్ పట్టుపంచలు.

3 పంచలు ఒకేతూరి తెప్పించుకొనువారికి 1 పవున్ టున్ పేనా ఉచితముగా ఇవ్వబడును. వెల రూ. 1-6-0

ఇది ముఖ్యముగా బీదవారలకు గాను ఫరలు తగ్గించినాము. వీనిలో ఎరువు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘవర్షం ఇత్యాది రంగులుగలవు. శ్లాఘనీయ మైనవి ఇదియుగాక క్రింద కనపరచు చీరలు వై గారులున్న దొరకును.

బొంబాయి దవనకొడిచీర 1-14-0
,, బొలామడిచీర 2-4-0
,, గోహార్లాచీర 4-4-0
ఆమెరికాదేశపు వలబనియన్ డజన్ 1-3 3-0-0.
వైరం అండ్ కంపెనీ, 3, ఇరుళప్పనవీధి, మద్రాస్.

మూడవ బళ్లారి మండలసభ

బళ్లారి మండలసభ గత శనివారమున ఆదోని యందు చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు దివానుబహదూరు ఎల్. ఎ. గోవింద రాఘవయ్యగారి ప్రాజాపత్యము క్రింద గూడినది. న్యాయమూర్తి సదాశివఅయ్య, ఆచార్యులు సి.ఎస్. శివరావు రావుబహదూరు సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యము, అనీబీసెంటు, సి.టి. మధుసూదన్ మున్నగు ప్రముఖులును, మండలములోని వర్తకశ్రేణులును, న్యాయవాదులును, సభ నలంకరించిరి. నూరుగురి నారీమణులును సభకు విచ్చేసిరి. మానుమలరావు భట్టుగారు ప్రత్యేక మొకగీతమును పఠించిరి. తర్జిత పఠనము లో సభాకార్య ముపక్రమణ మైనది.

మునిసిపలు చైర్మను జై. గోవిందరావుగారు సభ్యులకు స్వాగత మర్పించిరి. వారియుపన్యాసమునందు ముఖ్యము లీక్రింద ప్రకటితములు.

దక్షిణదేశ చారిత్రమునందు ఆదోనిపురము సుప్రసిద్ధము. అనేక యుద్ధములందు పాల్గొనినది. 1564 వ సంవత్సరమున కల్లికోట యుద్ధాంతరము ఈ రాజ్యము బీజపూరు సుల్తాను ఆధీనమునందుండెను. కొంతకాలమున కది హైదరాబాదు నైజాముగారికిమై కట్టకడపట 1800 సంవత్సరము నందు తుంగభద్రానది యంత్రప్రదేశమునకు బదులు బ్రిటిషువారి కియబడినది. కనుక నే ఈమండలములకు "దత్తమండలము" అని పేరు గలిగెను. ఈ మండలములందు బళ్లారిమండలము ప్రతిపంటభూమికిని, అనావృష్టికిని భార్యతి పొందినది.

విద్యా విషయము.

విద్యా విషయము బళ్లారి చాల వెనుకబడినదని విద్యాశాఖాధికారులు తెలిపియున్నారు. నాలుగయిదు జిల్లాలను ఒక సర్కిలు పాఠశాలల ఇన్స్పెక్టరు క్రింద నుండుటయు, రాజధానియందు దక్షిణభాగపు జిల్లాలవలెగాక ఒక కళాశాలమైన లేకుండుటయు బళ్లారిమండలము విద్యావిషయమున వెనుకబడినదని యుజువుచేయుచున్నది. మండలపు ప్రజలు విద్య నేర్వజాలనివారుకారు. కృష్ణదేవరాయల పాలనా కాలమునందు ఈ మండలమునందు వెండ్రో పండితు లుండిరి. ఎం. డి. చంగనాథ మొదలియారు, హెన్రీకొక్, జయరామరావుగార్లు మున్నగు సరస్వతీ పుష్పిలు బళ్లారి కళాశాలయందు విద్యాదాన మొనంగుచుండిరి. ఈ కళాశాల యును, వాగ్దా కళాశాలయును కర్ణాట ప్రభువుగారి హిందూ విశ్వవిద్యాలయ కాసమునకు బలియై క్రమముగ ఉన్నత విద్యాలయము లయ్యెను. ఈ దెబ్బతో మండలమునందు కళాశాలావిద్య క్షీణించెను. ప్రభుత్వమువారు సకాలమున విద్యా కార్యనిర్వహణమునకు గ్రాంటులనిచ్చి పోషించియుండని యెడల ఈ ఉన్నత విద్యాలయములైనను నిశ్శేషముగా క్షీణించి యుండును. ఆదోనియందును, హోస్పేటయందును గల పూర్వములు కాని నెకంపరీ పాఠశాలను పూర్తిచేసి మండలపు వివిధభాగములందు పూర్ణములు కాని నెకంపరీ పాఠశాలలను వృద్ధిచేసి విద్యను ప్రోత్సహించుటవలన విద్యావిషయ సుభిక్షుని నొందగలదు. మండల ప్రజలు త్వరగా మేల్కొంచి మండలమునందు అన్నిభాగములందును గల విద్యాశాలలను ప్రోత్సహించి సాహాయ్యము చేయవలయును.

శ్రీవిద్యా విషయము ఈమండలము కట్టకడపటి స్థానమును గ్రహించినదని చెప్పవచ్చును. మన వెనుకవచ్చు భాగములందును నననీ జనపతుల సరిగావిద్య నిచ్చినగాని పూర్వసాంఘికాది విషయములందు దేశస్థితి భాగుపడదు. దేశబాహ్యులక క్షితులకు వాణిజ్యవ్యాపార విద్య విశేషముగ నొద్దునుగాన ఈ విషయమునుగూడ మండల యువకులు యోచించి ప్రయత్నింపవలసి యున్నది.

వ్యవసాయము

వ్యవసాయక జనమున తుపయోగపడు నొక వ్యవసాయపాఠశాల చింతించునట్టి మండలమునందు లోపముగా నున్నది. గింజల నమృత్యులయును, పసుకోగ చికిత్సాశాలలును, వైద్యశాలలును వృద్ధి నొందింపవలయును.

నీటి వనతి, నీటి సాగునీటి.

నీటి వనతియును, గ్రామాలోగ్గ నీరులును, అతి హీనస్థితిలోనున్నవి. అనేక గ్రామములందు త్రాగు నీటికై నను మండు రసములు లేకుండుటచే మాన్యు బడగల గోగములును వృద్ధి నొంది ప్రజలను బాధించు చున్నది. ఈ జిల్లామందు చక్కని ప్రతిపంట నేల గలదు; కాని సుగుణవృష్టివలన అనావృష్టివలనగతియైచది. ఇంకంపులకరమైన

ప్రదేశమునందు వానలేని లోపముచే మంచుపంటకేమియు ఆకలేకున్నది. మనమండలమునందు ప్రవహించునగుల నీరైనను మనకు లభించకపోవుచున్నది. దుర్బినియోగముగనున్న నీటిని ఉపయోగించుటకు ప్రాజెక్టును నిర్మింప వలసియున్నది. తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు మూలబడినదనియే నమ్మవచ్చును. మనచిన్న చెరువుల విషయమును ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తతో గమనించి వానలులేనప్పుడు వినియోగ మగునట్లు చేయవలయును.

తెలువార గోవిందరావుగారు ఆభ్యుత్పలకు అనీబీసెంటు దొరసానిని గూర్చియు స్వరాజ్యసమితి కార్యమును గూర్చియు కొంత వివరించిరి.

గోవిందరాఘవయ్యగారు నుగడించుచు ఆచార్యులు సి. శివరావుగారు కొంతకడి ముచ్చటించిన వెనుక రావుబహదూరు సుబ్రహ్మణ్యము ఆయ్యరుగారును వారిని కీర్తించిరి. తరువాత గోవిందరాఘవయ్యగారు అగ్రాసన మలంకరించి తమ యుపన్యాసమును చదివరి.

అగ్రాసనాధిపాత్యసము

గోవిందరాఘవయ్యగారు ప్రాంతమున తమకు సభాధిపత్యము నిచ్చి గౌరవించిన ఆహ్వానసంఘమువారికి తమ కృతజ్ఞత తెలిపింపి మండలసమావేశ లాభములను వివరించి తిరునల్వేలి, కడప, దక్షిణకన్నడ, దక్షిణకర్ణాట, మధుర జిల్లాలు తప్ప తక్కిన జిల్లాలయందు మండలసభలు సామాన్యములైనవనియు అది శుభసూచకమనియు చెప్పిరి. తరువాత వారు హిందూదేశమును ఆంగ్లసామ్రాజ్యమును గోల్పోయిన ప్రాజ్ఞులనుగూర్చి స్వల్పముగా సభ్యులకెఱిగించి, స్వయం విషయమును గూర్చి స్వల్పపాత్యసము గావించిరి.

తీర్మానములు

గావిబహదూరు సి. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు మ్రోం దవుల రాజభక్తిని గూర్చి యుపపాదింపగా సి. కృష్ణరావు గారు బలపఱచిరి. పిమ్మట యుద్ధమునందు మిత్రమండలి విజయమును గూర్చియు, లోక శాంతిస్థాపనమును గూర్చియు లోకాంతరమున కేగినవారి విషయమై పరామర్శలను గూర్చియు అగ్రాసనాధిపతి యుపపాదించిరి. ఆదోని హోస్పేటలందు నెకంపరీ పాఠశాలలను ఇతర స్థానములందు అసంపూర్ణ నెకంపరీ పాఠశాలలను స్థాపింపవలయునని ప్రార్థించుచు ఎం. నారాయణరావుగా రుపపాదించిరి. శ్రీవిద్యాలయ యేర్పాటులను వృద్ధిచేయవలయుననియు, శ్రీవిద్యాలయములను వృద్ధి నొందింపవలయుననియు రా. బి. సి. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యము గారు రుపపాదించిరి. గోవా బాలికాపాఠశాల విషయమున ప్రభుత్వము నారెక్కున యేర్పాట్లను చేయవలయునని భాషిసా హేయగా రుపపాదించిరి. విద్యార్థులకు ప్రోత్సాహమునిచ్చి విద్య నభివృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు విద్యార్థి వేతనములను నిర్మింపవలయునని ఎస్. ఆంజనేయులుగా రుపపాదించిరి. దేవాదాయముల కాసమును సవరించుటను గూర్చియు కల్లు సారాయ ముకాణములను గ్రామముల వెలుపలనుంచు విషయమునుగూర్చియు టి. శివశంకరముగా రుపపాదించిరి. పరవారైల నేల కష్టములను గూర్చియు, మండలమునందు నీటి సాగునీటిను గూర్చియు, వ్యావసాయక పాఠశాలస్థాపనమును గూర్చియు నీటివనతిని గూర్చియు తీర్మానము లుపపాదించ బడినవి. అనంతరము ఆనీబీసెంటుగారు పత్రికాకాసన హిందూదేశ రక్షణకాసములనుగూర్చియు, స్వపరిపాలనమును గూర్చియు నుపపాదించి క్లిష్టపాత్యసము గావించిరి.

సంయుక్త పరగణాలయందలి నానిగాలు పట్టణమునందు కొక పల్లవాడు ఇంగ్లీషుపత్రికల చముక్తికొనుచుండగ, నొక స్తోట్లరు తుపాకితో కాల్చెను. పల్లవానికి కాలిమీద దెబ్బ తగిలినది. కేసును విచారించిన న్యాయాధికారి ముద్దాయికి రెండునెలల విడి ఖయిదును విధించెను. దానినిబాధ తీతు చాల దనియు దానిని వృద్ధి చేయవలసిన దనియు కార్యదు వారు అలహాబాదు మోకోర్టు న కప్పిలు చేసిరి. సాములు నీటిలో ప్రాకుచున్నవని విని స్తోట్లరు తుపాకీ తెచ్చి తి నది చెప్పకొనెను. ఒకసాము గోడ్డున కడముగ పోవుచుండెను. దానినిబాధ స్తోట్లరు తుపాకీని వేసెను. ఆదెబ్బ పల్లవాని కెల్లు తగిలినో స్తోట్లరుకు తెలియదు. పల్లవాడు మంటుచు పోయెను. పల్లవానికిని స్తోట్లరుకు నడవ మేమియు నురగ లేదు. ముద్దాయి చెప్పకొనిన సంగతులు విని నీతిను వృద్ధి చేయవల సిన యువసరము లేదని న్యాయమూర్తులు అప్పిలు కొట్టినవేరి.

పంజాబులోని రావీరద్ద విద్యార్థులు కొట్టుకొని శ్రీ చందను ఎం. ఎస్. సి. విద్యార్థుని కత్తితోపాడిచిరి. కేసును లాహోరు డిప్యూటీమేజిస్ట్రేటు విచారించి, ఒకవిద్యార్థికి 3 నెలల అఖయిదును రు 1000 జరిమానాయును మరి 12 గురుకు తలఒక 250 రూపాయల జరిమానాయును విధించిరి. దానినిబాధముద్దాయిలు జిల్లాకోర్టునందు దప్పిలు చేసిరి. కాని యుద్ధముపక్షముల వారును రాజీవపరగ ముద్దాయిలను కోర్టువారు విడుదలకేసిరి.

సాలూరు లోకాంక సాలూరు 5 మైల్ల దూరమున నున్న రామభద్రపురం, అను గ్రామమునందు వెలుగుబంటుల బాధ అపరిమితముగా నున్నదట. సాలూరు జమీందారు వారు నేటగాండ్రతో బోయి ఒక చేతులో తిగుడుచుండిన మూడు వెలుగుబంటులను చంపరట.

ఉచితము! WATCH ఉచితము!!

అననమి?

మనస్సునకు తృప్తికరముగ పనిచేయు మా ప్యాకెట్టు వాచ్ని రు 2-2-0 కు కొనువారికి పోక్ టెక్ పేనా, ఇంకిబుడ్డి ఉచితము. గడియారమున కొక సంవత్సరము తరవాదము.

ఆనంద సంధాయిని తెహ్యం.

ధాతుపుష్టినిచ్చి రక్తమును శుద్ధిపరచు. దీని గుణములను విశేషముగా వర్ణించుటచేత ఫలము లేను. ఒకసారి వాడిచూడుము. 1 నేరు తెహ్యంగల డబ్బీ రు 2.0-0 2 నేరు తెహ్యం కొనువారికి పోట్టేజి యుఫాక్ టెక్ పేనాయు ఉచితము. చిరునామా.— లేహ్యం డిపో, 6 వెంకటేశమేష్ట్రీ, పిడి, మద్రాసు.

ధర తగ్గించబడి యున్నది.

ఒక నెలవఱకు మాత్రమే. నాగరిక మైన బొంబాయి దవనకొడిచిర. వెల రూ. 1-14-0. పోట్టేజి 0-5-0. మంచిసాగనైనది. 16 మారులు నాణ్యమైనది.

క్రొత్తకపు చీరలను పండుగదినములోను, వివాహములోను, ధరించుటకు నిండా అందముగా వుండును. మేలైన నల్లులో సాగునైన గంకులో పువ్వులు నేపమట్టు చేయబడిన అందుకట్టి యున్నది. ఇంకొక కంసెనెలో ఇంతకట్టుక ధోవదు. కను. రెండుచీరలు తీయవారికి 1 గజ్జెడగ ఇనాం.

బొంబాయి వాలూమణి చిర 1. కి రూ. 2-4-0 గోవాగ్వాన్ 4-4-0 రత్నం అంద కంపెని, రిషిపుల్స్ పిడి, మద్రాస్.

శ్రీ రు కి ని హ రణ ము

అను నాంధ్రీవచనప్రబంధము ముద్దులు మూట గట్టు తేటమాటలతో నొప్పుదు, నవధాన్యముల పచ్చనితైరు గలిగి మాపఱకు గనులపండు వై చెలరగు సవ్యభూమిపగిది, నవరసముల జిప్పిలుదు, జనుమరులకు జడువం జడువం జపు లూరించును. వెల రు. 0-8-0. పి. పి. చార్జి నేను. చిరునామా:— బు. రామానుజయ్య, 68, ఆచార్యకవిగ, బాద్మిపుత్తక, మద్రాసు.

కవిత్వతత్వవిచారము.

(Principles of Telugu Poetry) గ్రంథకర్త: క. రామలింగారెడ్డిగారు ఎం. డి, అచ్చుకొత్తరకము. వెల: రు 18-0. చిరునామా:— హెచ్. వి. కృష్ణ & కో పబ్లిషింగు ప్రింట్సు, చింతాడిపేట, మద్రాసు.

తామర

అసహ్యకరమైన రోగము.

డా. ఎస్. కే. బర్మాను గారి తామరమునుగల్గిన నే నయ నగును. తామరలు, మొటిమలు, చిడుగుడు మొదలగు చర్మరోగము లన్నియు మానును. ఒకమాస రాచిన దురద మానును. ఇదియే నుదు గుణముయొక్క ప్రథమనిరూపణము దీనిరాచిన బట్టలు సానుకావు. బలమును దీనియందు విషపదార్థములేవు.

పొట్టి 1-కి రూ. 0-4-0.

స్వాకింగు పొట్టి 1 మొదలు 5 వరకు రూ 0.5.0.

Dr. S. K. BURMAN,

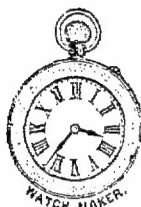
5, 6, Tarachand Dutts Street,

CALCUTTA

Agent:— Messrs Kartick & Co,

33 South Tank Square, Madras.

వాచీలను కొనువారికి మంచితిరుణము. తృప్తికరమయినవాచీలు. ఒకసారి తెప్పించిమానును. [290

(1) వెండిమూత, 18 మిడియం సైజు రు. 8-0-0 ఫేన్సిడయలు రు. 8-8-0 పూచి 3వండ్లు. (2) లోహము, 18 లోహము మూత సరియైన కాలము చూపును. పూచి 5 సంవత్సరముల రు. 4-8-0 (3) చక్కని నిక్కలు వెండిమూత డబ్బుల్ గ్లాసు. నిండుమూత నగ గలది 16, 19 సైజులు. పూచి 5 వండ్లు రు. 6 (4) డిటోడియో "క" మారి రు. 8. (5) వారమునకు బీగము యిచ్చునది తీవరువాచ్ నిక్కలుమూతరు. 7. డిటో వెండి రు. 9-8-0 (6) మణికట్టువాచి నిక్కలువెండి రు. 5. డిటో వెండిరు. 6 (7) క్రీస్ సహజమణికట్టువాచి, నియమముల చూపునది. క్రీస్ సహజ రు. 8. పూచి 5 సంవత్సరములు వెట్టుఎండువాచి కంపెనీవారి ఈవై వాచీలుగాక రాస్కాపు పేటెంటు మున్నగు ప్రసిద్ధి కెక్కినవర్తకులు జేయు వాచీలు, బంగారువలె. వెండివి. టోకునగాని చిల్లరనగాని మానద్రవ్యమును, ఒక్కవాచికి వి. పి. ఆ రు. అర్ధకాబిల్ల బంపిన కేటలాగును బంపబడును. ఎక్. గోపాలజీ, వాచ్ మేకరు.

జుమ్మామసీదు సీత మిమారునీధి, 114 బొంబాయి 2.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

వ్యాసువహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? కులభేదము లేల కలిగె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయో? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు గుప్తముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయములిచ్చియున్నాడు. కైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0. కర్నూలు శేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

కైలి:— సులభము, మృదువైనదము, భావగర్భితము 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములవై అచ్చు. కాలికో ట్రెండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ కెలుగుపండితుడు, మ్యూసిసివల్ హైస్కూలు, కడప.

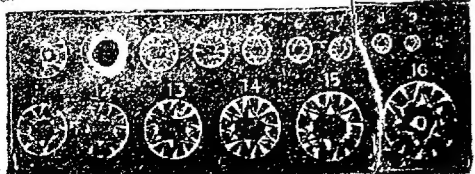
ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ.

షరాపు వర్తకులు, హైదరాబాద్ ఈస్టు.

తంతి విలాసము:— "ఉమిడిమాస్"

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్టిన్ని ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మాపైజాలకు తగుమైనట్లుల ఇమిలేషన్ కెంపులున్ను క్రాంతములు వర్తరా కమలములున్ను బేడకాసులు అణకాసులున్ను బంగారపు నగలున్ను పైరాఫ్యుగల నగలున్ను పట్టురుమాళ్లున్ను కావలసినవారు మాకేటలాగులను తెప్పించుకొని తెలుసుకొని ధరిలను మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

అవసరమున యేల ఆలస్యము

జేసెదరు

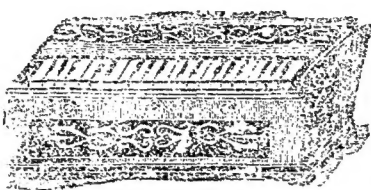
మీకువలసిన, పోలసామానులు, రైస్ మిల్లర్లు, ఆయిల్ మెన్సులు, షుగర్ మిల్లలేకాక వాటిభాగములనుకూడ మేము జేసి ఇచ్చెదము. ఇది యవి యననెలే! సకల మెషినులు, వాటి యొక్క ప్రత్యేకభాగములన్ను తక్షణమే జేసి సప్లయజేయగలము. మరియు, హానువైర్ బాతులు పోలపోసిన ఇనుప ప్రభములు, లాపుపోట్లు, చిత్రమగు రైలును జేయుట యందు ఘనతపహించి యున్నాము. తక్షణమే మాకు (వాయుడు.

సి - గోపాలనాయకరు అండు సకా.

287

జేసిన్ పాండి, చెన్నపట్నము

హరోనియములు

మిల్లరు కంపెనీ వారికి 17 వండ్లి బంగారు పతకము లియ్యబడినవి. వారు సంగీత జ్యోతిషములను

పరికరములను విక్రయించెదరు. వారు సేనల యొక్కయు దొరతనమువారి యొక్కయు రాజకుమారుల యొక్కయు సంస్థానాధిపతుల యొక్కయు మహారాజులు రాజులు మున్నగు హిందూదేశపు ప్రభువుల యొక్కయు బాండు మేళములకు సప్లయ చేయుదురు.

వారికి వేలకొలదిక్లాసున పత్రములు ప్రముఖులవలన పంపబడినవి

క్లాసున పత్రములు

సంయుక్త రాష్ట్రముల హైకోర్టుజడ్జి మానసియలగు న్యాయమూర్తి హెచ్. జి. రిచరుగాడ్-సంగీత జ్యోతిషములకు ప్రత్యేకపు క్లాసునాపత్ర మియ్యబడినది.

212

Address:— Miller & Co.

7 Lower Chittapore Road, CALCUTTA.

పాకెట్టు మందు

137

నేషింటాన్

రుచికరమును ఆరోగ్యకరమునైన ఈమాత్రలు తాంబూలముతో పుచ్చుకొనుటకు అర్హమైనదని గొప్ప డాక్టరులవల్ల అంగీకరింపబడినవి. ఒక తేపవాడిన ఎల్లప్పుడును వాడుదురు.

45 మాత్రల పాకెట్టు 0-2-0
80 ,, సుందరమైనదట్టి 0-4-0
95 ,, పాకెట్టు 0-4-0
100 ,, సుందరమైనదట్టి 0-4-6
200 ,, పాకెట్టు 0-7-0
200 ,, సుందరమైనదట్టి 0-9-0
550 మాత్రల పాకెట్టు 1-0-0
1200 ,, పాకెట్టు 2-0-0

రూపాయ తక్కువమైన ఆర్డరులు పి. పి. గా పంపబడవు.

నేషింటాన్ డిపో,

బొంబాయి.

75] మదనకామేశ్వరలేహ్యము

ఇది మేహము, నిక్కాక, శుక్లవర్ణము, అతిమాత్రమును, హరించి మిక్కిలి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, యావన సుఖమును, సంతానప్రాప్తిని కలిగించు వరప్రసాదము.

2 డబ్బీలు చాలును. 20 పులముల డబ్బీ రు. 1-0-0

పాలసుగంధిలేహ్యము.

యిది గక్తకుడికి శ్రేష్ఠమైనది. సహమేహము, మేహపాదలు, యితర చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మలబద్ధము, మోలగు వాటికి బ్రహ్మోత్తము.

2 డబ్బీలు చాలును. 20 పులముల డబ్బీ రు. 1-0-0

పుససారచందిని.

ఇది ఎరుపు, తెలుపు, పసుపు, మొదలగు అంటు (సెక) రోగములకు, మాత్రపురుగుటకు, స్త్రీల కుసుచవ్యాధులకు, తక్షణమే మానును. 2 సీసాలు చాలును. సీసా రు. 1-4-0

మహాఖండార్ద్రకలేహ్యము.

ఇది సున్నవైత్యములు, పులితేవులు, అజీర్ణము, మలబద్ధము మొదలగువాటికి రామభాణము. 20 పు|| డబ్బీ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చులు చేరు. క్యాట్లాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేద సమాజం, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

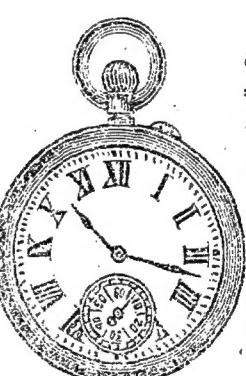
అవసరమున

ఆ "హార్ద్ర" స్త్రీలకు సంభవించు ముట్టుకుట్టు నొప్పి అంటుకూల శీఘ్రముగా కుదుర్చుటయేగాక సకాలమునకు బహిష్కారమందుట, బహిష్కరించిపోవుట, బహిష్కరియినప్పుడు మైలసరిగాపోవందుట బాధిగాపోవుట, తక్కువగాపోవుట సోమరోగము, మేహవ్యాధులు, విషక్రణములు, మూర్ఛసంతానహీనత, తలనొప్పి, అజీర్ణము, బలహీనము, రక్తహీనము, శరీరము బలసియుండుట, సన్నగిలియుండుట, మలబంధము, దగ్గు, నిక్కాక మొదలగు వ్యాధులను మిగులనయ్యక ముగ కుదిర్చి శరీరమునకు కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును గలుగజేయును. దీనివెల పెద్దబుడ్డి రు. 3-0-0 చిన్నది 1-10-0 (26) కేసరికుటీరము, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, బందరుపేదీ, మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము ఆరోగ్యమును శాశ్వతసుఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీర సౌఖ్యమును దృఢకాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మేమే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుడు. వైద్యశాస్త్ర మంతింకర్ గోవిందజీ, ఆతంక నిగహ ఔషధాలయము. (140) 157, 158 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

"ది న హా రా" (270) తాళము లేని 16" వాచి

మంచికాల నిర్ణీతకారిణి. చాక ధర రకము వాచీ లన్నిటిలోను చాల శ్రేష్ఠమైనది. సాధారణపు వాచకయందు 5 సం॥ ముల కంటకు నిలుచును.

విశేషము:— చక్కగా గిల్ల చేయబడి ఓ వెకేఫేసు గలిగిగది. లోపలిభాగమున నిక్కిలూ కేసు గలదు. దీనికి పేటెంటు స్ప్రింగు గలదు. అందుచే దీనికి ఎక్కువకీ

యిచ్చిన తెగిపోవుటకు వీలులేక గట్టిగానుండును. ఇంకను ఇనేమిల్ డయాంను, సెకండ్లముల్లును గలవు. వెల రూ. 5.

Khader & Yousuf Bros. Government & Railway Suppliers, Madras.

సంజీవి 255

ఇది యొకగొప్పక్రియ నిమిద్దీయత్రవిగుమానముతో చేసిన తాళము. దీనిప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నలంకరించు కొనిన, దేహ సంరక్షణకు కావు. కలరా, అమ్మవారు మొదలగు అంటుబాధ్యములను సోకనియును. భూతప్రేత పిశాచములను పారదోలును, ఆరోగ్యము, తేజము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహము నొసంగుట లోపిలాయుధము కంటిది. క్రూర శత్రువులు మిత్రులగుదురు. సభకట్టు, సర్వజన వశీకరణము, నక్షత్రములకు చింతామణి, వ్యాజ్య, వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యార్థసమేతమై బోవునపుడు దీనిని ధరించు కొనిన జయమును లాభమును గలుగును. ఇది సర్వోపధ వేది యగు నొకబ్రహ్మయ మహత్మ్యునిచే గనిపెట్టబడినది. స్త్రీపురుషుల ఆపాలవృద్ధులందరును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన అమూల్యమైన సుప్రశస్తమైన రత్న తాళములు. 1 సంజీవి వెల రూ. 1-5-0 లు, పోసేజి 0-3-0 లు. 6 సంజీవులు రూ. 6-0-0 లు పోసేజి యానాం. 12 సంజీవులు రూ. 12-0-0 లు పోసేజి లేదు. (ఒకేసారి డబ్బా సంజీవులు తెప్పించుకొనువారికి ఒక గడియారము బహుమానముగా పంపబడును.)

విలాసము:— మెస్సరీ, బంగోలు, గుంటూరుజిల్లా